

De LONGUS

Daphnis și

Chloe

mondoro

LUCEAFĂRIE INTERCULTURALĂ ROMÂNĂ

grammar

revista de dragoste

8

DE LONGUS
•
DAPHNIS ȘI CHLOE

DE LONGUS

Daphnis și Chloe

(traducere din limba greacă
de GEORGE THORNLEY -1657)

traducere din limba engleză
Brebeanu Alina Loredana

EDITURA MONDORO

București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LONGOS

Daphnis și Chloe / Longos ; trad.: Alina Loredana
Brebeanu. - București : MondoRo, 2012
ISBN 978-606-8395-17-3

I. Brebeanu, Alina Loredana (trad.)

821.14'02-312.3=135.1

Coperta: Daniel Țuțunel

Departament Difuzare
tel. 021-211.25.00
mail: comenzi@gramar.ro

Redacție
tel. 021-210.40.13
mail: office@gramar.ro

www.gramar.ro

Epistolă dedicată tinerelor frumuseți

Această mică și plăcută poveste de dragoste, atât prin propriul ei destin, cât și prin al meu, aparține mai degrabă ochilor voștri frumoși, mâinilor și sânilor voștri care tresaltă de bucurie. Și-apoi, cine nu ar arunca deoparte o carte, când de multe ori aceasta a trezit singurătatea multor învățați și, prin asta, nemulțumirea lor? Dar așteptați! Nimic de aici nu servește unui astfel de scop, ci celui pentru care Lycenia l-a învățat pe elevul ei în pădure: aici, Eros este un păstor; Pan, un războinic; Chloe, o domniță despre care Eros avea să scrie o poveste; un tânăr, iubitul Nimfelor; Eros e prins jefuind într-o livadă o dumbravă de mirt. Aici găsiți fluier care scufundă corăbii de pirați, altele care aduc eliberarea domnițelor captive, festivaluri pastorale și jocuri. Ceremoniile, obiceiurile și gesturile sunt în stilul Greciei antice, presărate în mod încântător cu poveștile ei vechi și minunate. Pe scurt, nimic care să vă irite, decât, poate, să vă tulbure conștiința. Chloe știa destul de bine (deși autorul o structurează simplu) care și cum era închipuirea ei, iar Daphnis nu avea nevoie decât de iluminarea Lyceniei ca să ia o decizie și să își înăbușe dorința.

Dar ascultați la mine, doamnelor: vă voi spune o poveste, una pe care am spus-o la un han, la asfințit – un dialog dintr-o iluzie de vară. Un băiat și o fată se întâlniră acolo: băiatul își deschise magazinul și expuse tot ce avea de arătat un tânăr începător; fata îl întrebă ce avea acolo, iar el îi spuse că era averea lui; fata se privi și zise: „Dacă aceasta ți-e averea, atunci (zise ea) averea *mea* este mică”. Iar aceasta este o

paralelă la simpla poveste pastorală de aici. Dar ce părere aveți despre acea credință a evreilor potrivit căreia un om foarte înțelept nu cunoaște calea unui șarpe încolăcit pe o stâncă, așa cum nici un tânăr nu știe ce cale să urmeze cu o domniță? Iar cei care cred că Nicaula Saba¹ i-a zăpăcit cu băieți și fete înveșmântați asemenea care se confundă unii cu alții, îi descoperă (la fel ca voi) pe toți așa cum sunt, dându-le jos măștile. Însă fie prin simplitatea voastră, fie prin artă, nu puteți face altceva decât să acceptați totul aici. Nu știți ce vrem să spunem, deși vorbim limpede ca lumina zilei. Și acum aveți și o autoritate (ceea ce n-ați avut până acum) care să vă dovedească simplitatea voastră: filosoful din cartea a treia – o doamnă impunătoare și o adevărată cunoscătoare a domnițelor.

Pentru asta merit un sărut din partea fiecărei fete drăguțe și naive, iar dacă voi afla că această carte vă este mai aproape decât oricare alt roman dintre acelea cu un limbaj afectat și încâlcit, voi încerca fie să găsesc, fie să închipui cumva pentru voi o modalitate de a compune, de a examina și de a o trimite în mâinile voastre pentru inventivitățile ei variate, pentru intertextură și pentru stil, prin testul Muzicii, al Frumuseții, al Plăcerii și al Dragostei.

Al vostru servitor iubitor,

GEO. THORNLEY.

~ PRIMA CARTE ~

¹ Regina din Saba.

Pe când vânam în Lesbos, am văzut un spectacol în dumbrava Nimfelor – cel mai frumos și mai plăcut din câte mi-a fost dat să văd. Era o icoană sau un tabou viu ce ilustra o poveste de dragoste. Dumbrava era, într-adevăr, o priveliște foarte plăcută, cu copaci deși, presărată pretutindeni cu flori și udată de apa unui singur izvor ce avea numeroase cotituri și șanțulețe de-a lungul lui. Însă mult mai frumoasă decât aceasta era acea imagine conținută de ea – nu numai o minunată și incredibilă întruchipare a destinului, ci și o ilustrare a artei iubirii antice care există de secole. Drept aceea, mulți străini, vrăjiți de renumele ei, veneau din dorința de a o admira – dorință la fel de mare ca aceea de a-și arăta devotamentul față de Nimfe. Se puteau vedea acolo tinere femei strângându-și la piept copiii, altele înfășându-i în scutecele spre a le acoperi goliciunea, copii care, urmându-și destinul, se dedicaseră îngrijirii turmelor de oi și capre; erau mulți păstori uciși, tineri care se încăieraseră, atacuri ale hoților, năvăliri ale dușmanilor, lovituri date de bărbați înarmați. Privind plin de admirație toate acestea și multe alte lucruri, toate ilustrând dulcile, dar periculoasele aventuri de dragoste, am simțit un nestăpânit imbold de a așterne ceva pe hârtie ca răspuns la această imagine. Astfel, după ce am căutat cu atenție și am găsit un tălmaci care să-mi tâlcuiască această priveliște, am schițat aceste patru cărți, o veșnică jertfă închinată iubirii, un blestem interminabil păstrat cu sfințenie de Pan și de Nimfe, și o comoară încântătoare care aparține în egală măsură tuturor oamenilor. Căci aceasta îi va vindeca pe cei bolnavi și îi va ridica pe cei căzuți; cel care a iubit și-o va aminti iarăși, iar cel care nu a cunoscut dragostea va fi inițiat în această artă. Căci nimeni n-a putut scăpa de dragoste, și nici n-o va putea face vreodată, atâta timp cât există frumusețe în lume și ochi care să o vadă.

Dar Dumnezeu să-mi ajute să scriu cu înțelepciune și dreptate pasiunile și minunatele destine ale altora, iar în vreme ce eu scriu despre iubirile lor, să-mi păstreze mintea întregă.

Mitylene este un oraș din Lesbos și, prin titluri onorifice antice, este cunoscut drept „mărețul și frumosul Mitylene”. Este străbătut de brațele mării și e împodobit cu multe poduri de marmură albă, bine șlefuită. Văzându-l, n-ai zice că e un oraș, ci o insulă în interiorul altei insule. La vreo două mii de acest Mitylene se întindeau pământurile unui anume stăpân bogat – cea mai încântătoare și mai plăcută priveliște de sub Grădina Raiului. Vedeai acolo munți plini cu fiare sălbatice pentru vânat, dealuri și ostroave acoperite cu viță de vie, câmpii încărcate cu tot felul de grâne, văi cu livezi și grădini, pârauri murmurânde care străbat dealurile, pajiști pe care pasc oi, capre și vite, marea care scâldea țărmul cu nisip fin și strălucitor, unduindu-se până departe la orizont.

În acest ținut minunat, un păstor numit Lamo, îngrijitor al turmei de capre, găsi un băiețel părăsit printr-un mare noroc al soartei (după cum se pare). Era o pajiște, iar acolo o pădurice umbroasă și multe desigur, toate împânzite cu viță de iederă, în vreme ce pământul era acoperit cu un fel de iarbă mai moale, pe care zăcea copilul părăsit. O capră se tot apropia de acel loc, neglijându-și propriul ied pentru a se îngriji de nefericitul copil. Lamo observă atențiile ei repetate față de prunc și, făcându-i-se milă de iedul dat uitării, o urmări, văzând-o mergând cu grijă în jurul copilului, ridicându-se și așezându-se ușor, așa încât să nu cumva să-l rănească cu copitele ei, în timp ce pruncul sugea laptele de parcă ar fi fost hrănit de cea mai blândă mamă.

Minunându-se de asta (lucru lesne de înțeles), se apropie și descoperi un pui de om, un băiețel puternic și frumos, purtând veșminte rafinate cu însemnele și decorațiile unei nobile familii necunoscute. Mantia lui sau pelerina micuță

era purpurie, legată cu un năsturaș de aur; lângă ea era un mic pumnal, cu mâner de fildeș bine șlefuit. La început, păstorul se gândi să ia lucrurile prețioase și nici să nu se gândească la copil. Însă apoi, gândindu-se la rușinea care l-ar copleși dacă nu va dovedi aceeași bunătate și purtare de grijă pe care o văzuse la capră, așteptă căderea nopții și-i duse soției sale, Myrtalei, băiatul și lucrurile lui valoroase dimpreună cu caprele. Dar Myrtale, uimită la vederea unei astfel de priveliști, zise: „Cum, acum caprele nasc băieței?” Păstorul se așternu pe povestit, adică îi spuse cum îl găsisese sugând la capră și cum ar fi fost copleșit de rușine să-l părăsească pe bietul copil în ghearele morții în acel desigur dat uitării. Așadar, când băgă de seamă că Myrtale era de aceeași părere ca el, ascunse cu grijă toate lucrurile găsite alături de prunc. Hotărâră atunci să spună că băiatul era copilul lor, dându-l în grija caprei spre a fi alăptat. Iar pentru ca numele lui să fie într-adevăr un nume de păstor, căzură de acord să-l numească Daphnis.

După ce se scurseră doi ani, un păstor din ținuturile vecine avu norocul de a da peste aceeași priveliște rară ca și Lamo. Era acolo o peșteră singuratică și sacră a Nimfelor, o stâncă uriașă scobită pe dinăuntru și rotundă pe dinafară. Statuile sau imaginile Nimfelor erau săpate în piatră într-un mod straniu, cu picioarele goale și descoperite, cu brațele dezgolite până la umeri, cu părul despletit și lăsat în neorânduială, cu ochii și buzele radiind dulceața Nimfelor, cu veste și veșminte prinse la mijloc cu cingătoare. Întreaga priveliște făcea impresia unei serate dansante divine sau a unui bal mascat.

Intrarea peșterii era pe la mijlocul stâncii aceleia uriașe. Din adâncurile aceluia hău țâșnea un izvor repede, cu apă limpede ca de cristal, care dădea naștere în fața peșterii sacre unei pajiști pline de flori, cu iarbă de un verde crud. Erau

atârinate și lăsate acolo vasele de muls ale frumoaselor domnițe, naiurile păstorilor, fluieri și triste – daruri și blesteme ale vieții vechilor păstori. La această peșteră venea adesea o oaie, făcându-l pe păstor să cugete deseori că, fără îndoială, o pierduse. Voind deci să corecteze purtarea hoinarei și să o aducă iarăși la păscutul liniștit de mai înainte, meșteri dintr-o crenguță de salcie un laț, căutând s-o prindă în capcană în peșteră. Însă, când intră, văzu acolo lucruri la care nici nu visase, căci zări oaia alăptând un prunc întocmai ca o mamă adevărată, iar copilul, fără să scoată niciun scâncet cât de mic, apuca și trecea cu lăcomie de la o țâță la alta cu gurița lui curată, căci imediat ce pruncul suga îndeajuns, oaia grijulie îi curăța fața cu limba.

Pruncul era o copilă și, la fel cum se întâmplase și în cazul celuilalt copil, era învăluită și împodobită cu veșminte rafinate și scumpe și cu însemnele originii ei nobile; pe cap purta o coroniță împletită cu fir de aur; pantofiorii ei erau aurii; scutecelele ei și păturica îi era cusută cu fir de aur.

Păstorul Dryas (căci așa îl chema), cugetând în sinea lui că n-ar fi găsit copila de n-ar fi fost voia zeilor și învățând din mila ce-o vedea la oaie, luă fetița în brațe, puse lucrurile ei în traista lui și se rugă Nimfelor să-l ajute să o crească cu bine pe rugătoarea și adeptă lor.

Așadar, acum, la vremea mânării turmelor lui spre casă, veni la căsuța lui și-i povesti soției sale tot ce văzuse, îi arătă copila și o rugă să o ia drept fiica ei, să o hrănească și să o îngrijească, chiar dacă originile fetiței le erau necunoscute. Nape – căci acesta era numele femeii – începu imediat să se poarte ca o adevărată mamă, arătând față de copilă o dragoste amestecată cu gelozia și teama de a nu fi întrecută de oaie și, în mare grabă, ca să înlăture orice umbră de îndoială că n-ar fi a lor, îi dădu numele de păstoriță Chloe.

Acești copii crescură repede, iar frumusețea lor părea a nu se potrivi mediului câmpenesc în care își duceau existența. Daphnis avea acum cincisprezece ani, iar Chloe era mai mică cu doi ani.

Într-o noapte, Lamo și Dryas avură un vis nemaipomenit. Se făcea că Nimfele, zeițele din acea peșteră de unde țâșnea izvorul cel repede și unde Dryas o găsisese pe Chloe, îi dădeau pe Daphnis și pe Chloe unui băiețel foarte neastâmpărat și frumos, cu aripi la umeri, purtând un arc cu săgeți micuțe; acest băiețel îi atingea pe amândoi cu aceeași săgeată, ordonându-le ca de atunci înainte Daphnis să pască turma de capre, iar Chloe oile. Cum amândoi avură același vis, se simțiră tare mâhniți la gândul că Daphnis și Chloe vor fi doar niște simpli păstori ca și ei, deși, judecând după scutecelile lor, se așteptaseră ca cei doi să aibă o soartă mai bună. Potrivit acestei nădejdi a lor, îi crescuseră cu mare grijă, dându-le cele mai alese bucate, învățându-i carte și alte asemenea lucruri grozave câte pot deprinde fetele și băieții din zonele câmpenești. Și totuși, hotărâră să se supună, astfel ca soarta copiilor să fie încredințată trimișilor zeilor prin voia cărora aceștia fuseseră salvați.

Povestindu-și visul unul altuia și ridicând o jertfă în Peștera Nimfelor în cinstea acelui băiat înaripat (căci numele nu i-l cunoșteau încă), îi trimiseră pe cei doi tineri să păstorească turmele, învățându-i tot ce trebuiau să cunoască: cum să hrănească animalele înainte de amiază și seara, când discul arzător al soarelui cobora la asfințit, când să le ducă să le adape, când să le întoarcă la țarc, pe care să le mâne cu vergeaua și pe care numai cu vorba.

Acum, această frumoasă pereche de tineri păstori nu-și mai încăpea în piele de bucurie, de parcă ar fi primit un întreg regat, și își păzeau cu mare grijă frumoasele turme, pe care le

iubeau mai mult decât obișnuiau ceilalți păstori, căci Chloe îi datora viața unei oi, și nici Daphnis nu uita că i-o datora pe a lui unei capre.

Era începutul primăverii și toate florile de pe câmpii, pajiști, văi și dealuri își desfășeau acum potirele; peste tot plutea un parfum de prospețime, totul era verde și înmiresmat. Zumzetul albinelor printre flori, cântecele păsărilor răsunând în crânguri, salturile mieilor pe dealuri – toate acestea erau plăcute atât auzului, cât și privirii. Iar acum, când asemenea miresme umpluseră acele văi minunate și binecuvântate, atât cei în vârstă, cât și cei tineri imitau lucrurile plăcute pe care le auzeau și le vedeau; auzind cântecele păsărilor, începeau și ei să fredoneze; văzând salturile mieilor, săreau și ei cu pași ușori și cu mișcări agere; apoi, luându-se la întrecere cu albinele, alergau să culeagă cele mai frumoase flori. Pe unele și le puneau în sân în glumă, iar din altele făceau cununi pentru Nimfe.

Cu turmele alăturate, cei doi păstorași erau mereu unul lângă altul, căci Daphnis aduna deseori oile ei rătăcite de turmă, iar Chloe îndepărta caprele îndrăznețe de pe marginile stâncilor și le ținea departe de prăpastii; câteodată, păzirea ambelor turme îi era încredințată unuia singur dintre ei, pe când celălalt se ținea de joacă. Toate jocurile lor erau jocuri de copii și de păstori. Chloe zburda de colo-colo, rupând ici și colo fire de papură, din care își făcea câte un laț în care să prindă vreo lăcustă; era atât de absorbită de jocul acesta, încât uita cu totul de turmele ei. Daphnis, pe de altă parte, tăind cele mai subțiri trestii și găurindu-le nodurile, le lipea unele de altele cu ceară moale potrivindu-le bine, și nu-i mai păsa de nimic altceva decât să exerseze cântatul sau să compună vreo melodie – îndeletnicire căreia se dedica de dimineață până la asfințit. Puneau laolaltă vinul, laptele și orice altceva mai aduceau de

acasă și mai curând ai fi putut vedea turmele despărțite decât pe Chloe și Daphnis departe unul de altul.

Însă, pe când își ocupau timpul cu asemenea jocuri plăcute, Eros abătu asupra lor astfel de griji: o lupoaică ce-și adăpostea în vizuina ei puii cei mulți se avânta de multe ori pe câmp, făcând mare prăpăd în turme, căci avea nevoie de multă hrană pentru ea și pentru puii ei. De aceea, sătenii se întâlniră și săpară o groapă cu lungimea, lățimea și adâncimea bine proporționate. Pământul scos afară îl împrăștiară în jur pe o mare distanță, iar groapa o acoperiră cu crenguțe lungi și uscate, peste care împrăștiară puțin pământ, astfel încât să ascundă urmele săpăturii. Dacă fie și un iepure ar fi fugit pe acolo, crenguțele uscate s-ar fi rupt imediat, fiind foarte fragile; astfel s-ar fi dovedit imediat că într-adevăr acolo nu era pământ adevărat, ci doar o amăgire.

Multe astfel de capcane fură săpate atât în munți, cât și pe câmpii, și totuși nu-i putură veni de hac lupoacei, care părea să simtă înșelăciunea care fusese pregătită anume pentru ea. În schimb, multe oi și capre își găsiseră acolo pieirea, ba chiar puțin mai lipsea ca și Daphnis să împărtășească aceeași soartă, și iată cum: doi țapi erau prinși într-o luptă crâncenă, iar loviturile pe care și le dădeau unul altuia erau grozave. În urma unei lovituri puternice, unuia dintre ei i se rupse cornul. Copleșit de durere și de umilință, se grăbi să fugă, însă învingătorul, urmărindu-l îndeaproape, nu-l lăsa să-și recapete suflul. Daphnis se necăji văzând cornul rupt și atâta înverșunare din partea țăpului victorios, așa că puse mâna pe bătă și porni pe urmele acestuia. Dar, așa cum se întâmplă deseori când vrei să o pornești cât mai repede într-o direcție și mai ai și pe altcineva pe urme, lucrurile nici nu se puteau petrece altfel: amândoi căzură în capcană, mai întâi țăpul, apoi și Daphnis. Și cu adevărat aceasta a fost salvarea bietului Daphnis: faptul că a

căzut peste țap, care i-a folosit drept sprijin. Acolo se puse pe un plâns amar, așteptând ca oricine ar trece întâmplător pe acolo să-l scoată din groapa adâncă.

Chloe, văzând accidentul, se grăbi într-acolo să ude cu lacrimi amare mormântul lui Daphnis, însă îl descoperi în viață, chiar dacă era îngropat acolo. Astfel, îl chemă în ajutor pe un văcar din împrejurimi. Când sosi acesta, se tot uită în jur să găsească o frânghie lungă, însă, nereușind să afle vreuna, Chloe își desfăcu în mare grabă cingătoarea și panglica de la păr, dându-i-le văcarului să le lase încetișor în groapă ca să-l salveze pe Daphnis. Stând pe marginea gropii, începură amândoi să tragă de frânghia astfel improvizată. Daphnis, strâns legat cu ea, încerca din răputeri să ajungă la suprafață, ceea ce și reuși. Scoaseră apoi și țăpul cel neastâmpărat, care ajunsese acum cu amândouă coarnele rupte – așa îl ajunsese răzbunarea celui învins. Pe acesta i-l dădură văcarului drept răsplată pentru că le-a salvat viețile. Se înțeleseră între ei ca, dacă cumva cineva i-ar observa lipsa, să spună că fusese prins de lupoaică. Astfel, se reîntoarseră la oile și caprele lor.

Văzând că toate pășteau în mare liniște și ordine, întocmai după îndrumările lui Lamo și ale lui Dryas, se așezară pe trunchiul unui stejar, cercetând cu mare luare-aminte dacă Daphnis avea vreo rană mai gravă de pe urmă căzăturii aceleia. Însă nu găseai pe trupul lui nicio rană, nicio pată însângărată, ci numai câteva urme de noroi la cap, pe piept și în alte câteva locuri unde fusese murdărit de pământul care acoperea și ascundea groapa. Astfel, judecă ră că ar fi mai înțelept ca, înainte ca vestea accidentului să ajungă la urechile lui Lamo și ale Myrtalei, să se spele în Peștera Nimfelor. Intrând acolo cu Chloe, îi dădu ei să-i țină traista, haina și cămașa câtă vreme el se spală.

Dar se întâmplă ca, deodată, un sărut să-l facă să se întrebe în sinea lui astfel de lucruri: „În numele Nimfelor, încotro m-ar purta acel sărut al lui Chloe? Buzele ei sunt mai moi decât petalele de trandafir și mai dulci decât mierea stupilor de pe câmpii și pajiști, dar sărutul ei înțeapă ca o albină. De multe ori am sărutat copilași și vreun ied drăguț și cățelușul lui Melampo și acel vițeluș pe care mi l-a dăruit Dorco, dar acest sărut este diferit. Inima mi se zbate să-mi sară din piept, sufletul mi-e plin de lumină și stă să mi se topească; și totuși, sunt nebun după un alt sărut al ei. Ah, ce victorie înșelătoare e asta? Ah, ce boală este asta al cărei nume nu-l cunosc? Să-și fi înmuiat Chloe buzele-n venin înainte de a mă săruta? Și-atunci, cum de n-a murit? Ce dulce-i cântecul privighetorii, în vreme ce soarta-mi atârână de un fir de păr! Ce liberi zburdă iezii, pe când eu stau împietrit pe loc! Când florile cresc atât de frumos, eu uit să împletesc cununi! Toporașii, zambilele, florile de ciuboțica-cucului înfloresc, dar Daphnis – vai! – Daphnis se ofilește! Și dacă în cele din urmă se va întâmpla ca Dorco să-i pară lui Chloe mai chipeș decât mine?” Aceste gânduri și sentimente îl copleșeau pe bunul Daphnis, care murmură în sinea lui acum, când simțea pentru prima oară chinurile și limbajul dragostei.

Dar văcarul Dorco, observând că Dryas își plantase mlădițele în apropierea crenguțelor de viță de vie, veni la el cu diferite brânzeturi, hotărât să-i facă curte și să obțină mâna lui Chloe: brânzeturile i le dădu în calitate de cunoscut și prieten al lui de pe vremea când păstorea el turmele. Aducând vorba despre asta, începu să facă aluzii la măritișul lui Chloe și la faptul că i-ar putea fi soție, promițând multe daruri alese numai bune pentru un păstor: un jug pentru boii înhâmați la plug, patru stupi de albine, cincizeci de meri tineri pe alese, o piele bună de taur pentru pantofi și în fiecare an câte un vițel înțărcat, astfel că puțin i-a lipsit lui lui Dryas ca, ademenit cu

asemenea daruri, să nu i-o promită pe Chloe. Însă, când își veni în fire și-și dădu seama că tânăra copilă merita un soț mai bun – mai ales că realiză că avea motive să se teamă mai mult ca oricând că va fi copleșit de o tristețe de care nu va putea scăpa atunci când îi va fi luată fetița găsită – ceru voie să se retragă, refuză căsătoria și respinse darurile.

Dorco, văzându-se văduvit de speranță și rămas fără brânzeturi, se hotărî în sinea lui să-și abată atențiile asupra lui Chloe, de-ar fi să o prindă vreodată singură. Observând chiar în ziua aceea cum turmele erau duse la adăpat uneori de Daphnis, alteori de fată, ticlui un plan prin care să se arate ca un văcar cum nu se mai văzuse. Luă pielea unui lup mare pe care îl ucisese un taur cu coarnele lui spre apărarea cirezii, și-o aruncă pe umeri, lăsând-o să-i atârne până la picioare, astfel că etichetele din față îi acopereau mâinile, iar cele din spate coapsele, până jos, la călcâie, iar gura căscată îi acoperea capul de parcă ar fi fost coiful unui cavaler în armură. După ce se îmbracă astfel în pielea de lup cum putu mai bine, se îndreptă spre izvor, unde obișnuiau să se adape turmele după ce mâncau. Însă izvorul acela se afla într-un loc izolat, înconjurat de tufișuri, spini, stufăriș, ciulini și tufe de ienupăr, astfel că un lup ar fi putut foarte bine să pândască de acolo. Ascunzându-se, văcarul așteptă momentul când turmele aveau să fie mânite spre apă să bea și trăgea mari speranțe ca, întocmai cum face un lup (o fiară care face să ne piară glasul), să pună și el mâna pe biata Chloe.

După o vreme, ea se îndepărtă de Daphnis, pe care-l lăsă să adune frunze verzi pentru capre, și-și mână turmele în jos, la izvor. Însă căinii turmelor, care o urmau pe Chloe, începură să latre la Dorco, care se mișcase brusc în stufăriș, căci își dăduse seama că-i prinseseră mirosul și că l-ar fi atacat cu furie, întocmai ca pe un lup. Înainte să se poată ridica cu totul din ascunzătoarea de unde pândea, căci fusese luat prin

surprindere, câinii se năpustiră asupra lupului Dorco, mușcându-l care cum apuca. Totuși, temându-se să fie descoperit astfel, îi certa și-i ocăra, păzindu-se cum putea mai bine cu pielea de lup, pe care și-o strângea și mai bine în jurul corpului pentru a se proteja.

Când Chloe se sperie atunci când zări pentru prima dată ceva ce nici ea nu știa ce era, îl strigă pe Daphnis în ajutor. Câinii îi rupseră curând capul de lup, sfâșiară pielea și-și înfipseră bine colții în pielea lui. Apoi, Dorco urlă și strigă din răspuțeri, implorând ajutor de la Daphnis și Chloe. Ei stăpâniră câinii și-i liniștiră cu obișnuitele lor chemări, după care îl conduseră pe Dorco, care avea umărul și coapsa sfâșiată, la izvor, văzând unde își lăseseră câinii urmele colților. Acolo, dulce Chloe spălă cu blândețe rănilor și, mestecând câteva frunze verzi de ulm, întinse cu ușor pasta astfel obținută pe ele. Acum, pentru că nu erau deloc pricepuți în ale dragostei, crezură că deghizarea lui Dorco și faptul că se ascunsese în tufișuri nu era altceva decât o farsă pastorală pe care voia să le-o joace și care nu avusese nici cel mai mic efect asupra lor. Însă, vrând să-și arate bunăvoința și să-l înveselească cu blândul limbaj al compătimirii, îl duseră de mână o bună bucată de drum, după care își luară rămas-bun și plecară.

Dar Daphnis și Chloe aveau multe de făcut până să se întâlnească din nou la căderea serii, căci o porniră în direcții diferite, adunând laolaltă oile și caprele rătăcite de turmă. Îngrozite de pieile de lup și de lătratul violent al câinilor, unele fugiseră pe piscuri, altele pe stânci, iar altele alergau spre malul mării, deși fuseseră învățate nu numai să asculte de glasurile păstorilor și să se liniștească la auzul cântecelor din fluier, ci și să fie mâinate împreună fie și numai prin bătaia din palme. Dar frica le făcuse să uite de toate astea, astfel că fu nevoie de mult timp și mult efort, mergând pe urmele lor ca niște câini de

vânătoare, până ce reușiră să le îndrume spre casă, pe pajiștile lor. Numai în acea noapte Daphnis și Chloe putură dormi duși, căci descoperiră că oboseala era un fel de leac pentru pasiunile stârnite de dragoste.

De îndată ce se lumină de ziuă însă, căzură din nou pradă acestor chinuri. Când se văzură unul pe celălalt, deveniră deodată veseli, iar dacă se despărțeau, se întristau îndată. Își înfruntau suferințele cu hotărâre, și totuși nu știau ce era cu ei. Un singur lucru știau cu siguranță: că sărutul îl distrusese pe Daphnis, iar spălarea în Peștera Nimfelor o afectase iremediabil pe Chloe.

În afară de asta, anotimpul îi aprindea și îi ardea cu totul. Acum, primăvara cea răcoroasă trecuse, la fel și vara, iar toamna sosise și toate lucrurile erau înfloritoare și pline de energie: copacii cu fructele lor, iar câmpiile acoperite cu porumbul care se înălța spre cer. Dulce li se mai părea atunci cântul greierilor, și la fel de dulce era și parfumul fructelor, și nu li se părea cu nimic mai prejos nici behăitul oilor. Ba li se părea că până și râurile, în duioasa lor lunecare, cântau cu glas dulce, că blânde adieri se jucau și fluierau printre crengile pinilor, că turmele, la fel de dornice de iubire, zăceau cuprinse de moleșală, și că soarele, adorator al frumuseților, lăsând deoparte orice ascunziș, se străduia să dezvăluie toate splendorile peisajului câmpe-nesc. Toate acestea îi aprindeau sufletul lui Daphnis, astfel că mergea deseori la râuri și izvoare ca să se scalde și să se răcorească, ba chiar și bea apa limpede, crezând că astfel va putea să potolească și focul și dogoarea care-l ardeau pe dinăuntru.

Când Chloe, din cauza muștelor supărătoare, își petrecea mult timp mulgând oile și caprele, închegând laptele și transformându-l în bucăți mici de brânză, se ducea apoi să se scalde, așezându-și pe cap o coroniță din crengi de pin; după

aceea, își înfășura trupul într-o piele de ied, lua un vas și, cu vin și lapte, pregătea o dulce licoare pentru ea și pentru dragul ei Daphnis. Spre amiază, cădeau pradă fascinației pe care o simțeau, încercând să se surprindă cu privirea unul pe celălalt.

Văzându-l pe Daphnis dezbrăcat, Chloe căzu pradă celei mai dulci și mai înfloritoare frumuseți, și nu putea să facă altceva decât să se topească de dragul lui, negăsind în el nicio vină și niciun cusur. Lui Daphnis, la rândul lui, văzând-o pe Chloe înfășurată în pielea de ied și cu coronița din ramuri de pin pe cap întinzându-i lichidul dulce să-l bea, i se părea că vede vreuna din Nimfe – pe cea mai frumoasă din peștera cea sacră. Astfel, luându-i coronița de pin, o așeza pe capul lui, iar după ce o săruta iar și iar, o punea din nou pe capul ei. În timp ce el era gol și se spăla, Chloe îi lua haina și, sărutând-o, și-o punea pe umeri. Uneori, aruncau cu mere unul în altul, se îmbrăcau cu hainele celuiilalt sau se jucau unul în părul altuia. Chloe asemena părul lui Daphnis cu lemnul de mirt, căci era negru; pe de altă parte, Daphnis îi compara fața cu cele mai frumoase mere, căci avea chipul alb și obrajii rumeni. O învăță și pe ea să cânte din fluier și, de fiecare dată când se pregătea ea să sufle, el îi fura instrumentul de la buze și-și petrecea buzele peste ale ei. Părea că o învață unde greșește, dar, sub acest pretext amăgitor al fluierului, o săruta pe Chloe.

Însă odată, pe când cânta din fluier, pe la prânz, se întâmplă ca turmele să se retragă liniștite la umbră, iar Chloe adormi pe nesimțite. Daphnis băgă de seamă și-și puse deoparte fluierul; apoi, fără pic de rușine sau teamă, se încumetă să o privească și să cerceteze cu lăcomie fiecare detaliu al trupului ei, după care șopti încetișor astfel:

— Ce ochi dulci sunt aceștia cufundați în somn? Ce suflu dulce mângâie aceste buze trandafirii? Nici merele, nici pajiștile înflorite, nici pădurea deasă nu răspândesc un astfel de miros.

Însă mă tem să o sărut, căci un sărut al ei mă arde până în adâncul inimii și mă înnebunește ca mierea proaspătă. În plus, mă tem că un sărut ar putea-o trezi. Ah, voi, greieri, cu cântul vostru riscați să o treziți! Iar caprele alături se iau la luptă și zguduie pământul cu-mpunsăturile lor. Voi, lupilor, mai fricoși decât vulpile, veniți și luați-le de aici!

Pe când șoptea cu înflăcărare toate acestea, un greiere care scăpase din strânsoarea unei rândunici se refugie la sânul lui Chloe, scăpând astfel de urmăritor; însă, în goana urmăririi, aripa rândunicii atinse obrazul fetei, iar ea, neștiind ce se petrecuse, țipă și sări speriată din somn. Când văzu rândunica zburând prin apropiere și pe Daphnis râzând de frica ei, începu să-și vină în fire și se frecă la ochii încă încețoșați de somn. Greierele începu să cante în sânul ei, părând a-i mulțumi pentru protecție, iar Chloe țipă din nou speriată, în vreme ce Daphnis abia se putea opri din râs și nici prin gând nu-i trecea să lase să-i scape ocazia de a băga mâna în sânul ei ca să scotă greierele, care încă mai continua să cante și în palma lui. Când îl văzu și Chloe, fu tare încântată și vârî iar în sân greierele care țârâia fără încetare.

Altă dată, se lăsau fermecați de porumbelul de pădure, auzindu-i doinele râsunând. Chloe, dorindu-și cu tot dinadinsul să afle, îl întrebă pe Daphnis ce însemnau acele jeluiri ale porumbelului, iar el îi povesti despre credințele vechilor păstori:

— Chloe, porumbelul a fost cândva o preafrumoasă fată, întocmai cum ești și tu acum. Aflată la cea mai înfloritoare vârstă a tinereții, își păstorea cu mare luare-aminte cirezile, așa cum faci și tu cu turmele tale. Era tare pricepută în ale muzicii, iar vacile erau atât de captivate de vocea ei și de sunetele fluierului, încât nu era nevoie să fie strunite cu lovituri de vergea sau prin împunsături. Stând la umbra unui pin și

purtând o coroniță din ramurile acestui măreț copac, obișnuia să cânte despre Pan și Pitys², iar vacile nu se îndepărtau niciodată de sunetul vocii ei. Un tânăr își păzea cireada nu departe de acolo. Acest tânăr era și el chipeș, iubitor de muzică și cu nimic mai prejos decât frumoasa domniță. Încercând cu toată priceperea lui să imite notele și sunetul vocii ei, cânta pe o tonalitate mai joasă, ca un bărbat, și totuși cu o voce dulce, de parcă ar fi fost numai un băiețel. Astfel, ademeni din cireada tinerei opt dintre cele mai bune vaci ale ei, alipindu-le cirezii lui. Ea se supără că cireada îi fusese astfel micșorată și disprețuia din tot sufletul faptul că fusese înfrântă de tânăr în arta muzicii. De aceea, se rugă zeilor să o transforme într-o pasăre înainte de întoarcerea ei acasă. Zeii îi ascultară dorința și o schimbară într-o pasăre de munte, căci pe acolo obișnuia să rățăcească tânăra, păstrându-i glasul la fel de melodios ca și mai înainte. Iar astăzi încă își mai cântă povestea cea tristă și-și cere vacile înapoi.

Cu astfel de povești încântătoare și plăcute își petrecură întreaga vară. Când veni toamna și strugurii se pârguiră, pirații tyrieni se apropiară de aceste țărmuri pe o corabie cariană, ca să nu dea de bănuiră că sunt barbari. Coborând pe țărm, înarmați cu săbii și platoșe, începură a amenința, a jefui și a-și însuși tot ce era mai bun din ce le pica în mâini: vinurile parfumate, marile provizii de grâne, cei mai buni stupi. Ba chiar luară și câțiva boi din cirezile lui Dorco și pe Daphnis, care rățăcea pe malul mării. Chloe, fiind doar o copilă, se temea de păstorii feroși și obraznici, astfel că nu scoase la pășune turmele lui Dryas decât mai târziu. Când pirații văzură că tânărul era arătos și sănătos și mai valoros decât orice altă pradă, își dădură

² Pan era, în mitologia greacă, zeul păstorilor, al turmelor, al naturii, al vânătorii și al muzicii câmpenești. El a îndrăgit-o pe nimfa Pitys, care, pentru a scăpa de urmărirea lui, le-a cerut zeilor să o transforme într-un pin (n.trad.).

seama că nu le mai era de niciun folos să mai întârzie acolo pentru capre sau alte lucruri câmpenești, ci îl îmbarcă în grabă pe corabia lor pe Daphnis, care se jeluia, neștiind ce să facă, și striga în neștire cât îl ținea gura numele lui Chloe. Însă, pe când pirații desfăceau funiile corabiei, treceau la vâsle și se îndrepătau de țarm, Chloe tocmai își scotea oile pe câmp, ducând cu ea și un fluier nou-nouț ca dar pentru Daphnis, cel purtat în mare grabă în largul mării. Când Chloe văzu caprele neliniștite și auzi strigătele tot mai puternice ale lui Daphnis chemând-o pe nume, uită cu totul grija turmelor, aruncă fluierul la pământ și fugi la Dorco cât o țineau picioarele ca să-i ceară ajutorul. Însă văcarul fusese rănit cu sălbăticie de jefuitori și, abia respirând, cu sângele țâșnind-i din multele răni răspândite pe trup, zăcea întins la pământ. Totuși, văzând-o pe Chloe, o mică scânteie a vechii lui iubiri se reaprinse în sufletul lui:

— Chloe – îi zise el – acum eu voi muri, căci – vai! – acei hoți blestemați m-au înjunghiat ca pe un taur pe când încercam să-mi apăr cireada. Însă tu scapă-l pe Daphnis al nostru și, dându-le o lovitură puternică, răzbună-te pe acești tâlhari pentru ce mi-au făcut. Mi-am învățat vacile să urmeze sunetul acestui fluier și să se supună farmecului sunetelor lui, oricât de departe vor fi păscând. Apropie-te, ia fluierul și cântă acea melodie pe care l-am învățat pe Daphnis să o cânte, iar el te-a învățat pe tine, numind cântecul după numele meu. Lasă grija a ceea ce va urma și îngrijește-te numai de fluier și de vaci. Ție, Chloe, îți dăruiesc acest fluier cu care am biruit mulți văcari și mulți păstori de capre. Pentru asta, vino și sărută-mă, dulce Chloe, câtă vreme mai sunt încă în viață, iar când voi fi mort varsă o lacrimă sau două deasupra mea. Iar dacă vei vedea pe un altul păscând cireada mea pe aceste dealuri, te rog, adu-ți atunci aminte de bunul Dorco!

Astfel îi vorbi Dorco și-și primi ultimul sărut; odată cu sărutul, își dădu și ultima suflare. Dar Chloe, luându-i fluierul și ducându-l la buze, începu să cânte și să fluiere cât putea de tare, astfel că boii de pe corabia piraților auziră cântecul ei și-l recunoscură. Dintr-un singur salt și cu un muget asurzitor, se aruncară năvalnic în mare. Drept urmare, din cauza valurilor puternic agitate într-o parte a corabiei, aceasta se răsturnă, iar marea o înghiți cu totul, trăgând-o la fund cu tot ce era în ea și lăsându-le celor de la bordul ei șanse inegale de scăpare, căci hoții purtau săbii la brâu, platoșe pe piept și cizme care le ajungeau aproape până la coapse. Însă Daphnis era desculț, căci așa umbla cu turma pe câmp, poposind încă în acele locuri căldurile cele mari ale verii. Astfel, după ce înotară o bucată de timp, pirații fură trași la fund de armele pe care le purtau. Daphnis, pe de altă parte, își dete jos haina cu ușurință; totuși, nu știa prea bine cum să înoate, căci până atunci nu făcuse asta decât în râuri și pâraiașe. În cele din urmă, cum nevoia îl învăță care era cel mai bun lucru de făcut, se îndreptă cât putu de repede spre grupul de boi și, apucându-se cu mâna dreaptă de cornul unuia dintre ei, și cu cea stângă de cornul altuia, reuși fără nicio problemă sau durere să fie purtat de ei pe țarm, de parcă ar fi condus vreun car de luptă. Astfel, bietul Daphnis fu salvat, scăpând, deși nu părea să aibă vreo speranță, de două pericole deodată: de vasul scufundat și de hoți.

Când ajunse pe uscat, o găsi pe Chloe râzând și plângând. Aruncându-se în brațele ei, o întrebă ce voise să facă atunci când cântase din fluier atât de puternic. Ea îi povesti tot ce se întâmplase, cum dăduse fuga la Dorco, cum fuseseră boii obișnuiți să asculte de fluier, cum fusese ea rugată să cânte la fluier și cum murise prietenul lor, Dorco. Numai de rușine îi ascunse faptul că îl sărutase. Atunci, cugetară amândoi că era de datoria lor să-și cinstească binefăcătorul, care îi îndatorase

printr-un sacrificiu atât de înalt. Astfel, îl plânseră și-l înmormântară pe nefericitul Dorco, respectând întocmai obiceiurile și ceremoniile străvechi ale păstorilor. Îi strigară spiritul de trei ori rostind numele „Dorco”, după care îi acoperiră trupul cu mult pământ. Pe mormânt așezară din abundență cele mai parfumate, mai rezistente și mai însemnate plante și flori, jurând că-i vor închina în fiecare an câteva din primele fructe pârguite. Mai apoi, vărsară deasupra mormântului câteva picături de lapte, zdrobiră între palme cei mai frumoși ciorchini de struguri, după care, cu privirile ațintite în pământ, rupseră mai multe fluieri de păstori deasupra lui. Se auziră gemete și mugete amarnice ale vacilor și ale boilor și, pe lângă acestea, răsunau zgomote nedeslușite și mișcări agitate se arătau sub ochii lor. Văcarii din împrejurimi, laolaltă cu păstorii turmelor de capre și cei ai turmelor de oi luară vaietele acestea drept plânsete ale vitelor pentru moartea și dispariția îngrijitorului lor.

Când înmormântarea lui Dorco se încheie, Chloe îl duse pe Daphnis la Peștera Nimfelor ca să-l spele cu mâinile ei. Atunci se dezbracă și ea pentru a se îmbăia, iar Daphnis, pentru prima oară, privind-o fermecat, îi spală fiecare parte a trupului, care, fiind de o perfecțiune și o frumusețe dincolo de orice închipuire, nu avea nevoie nici de spălare, nici de podoabe. După ce terminară, începură să adune flori pentru a împodobi statuile Nimfelor și atârnară fluierul fermecat al lui Dorco de un colț de stâncă ce ieșea din perete. Plecând de acolo, merseră să cerceteze ce se alesese de oile și caprele lor, pe care le găsiră nici mâncând, nici adăpându-se, ci întinse pe pământ, așteptându-i parcă pe Daphnis și Chloe, pe care nu îi mai văzuseră de atâta timp. Văzând o asemenea priveliște, începură a striga și a fluiera, după cum le era obiceiul; animalele se ridicară îndată și se așezară cu mare grabă la păscut, în vreme

ce caprele cele mai zburdalnice săreau de colo-colo, bucurându-se că turma era din nou în siguranță.

Numai Daphnis nu se putea bucura că scăpase cu viață, căci o văzuse pe Chloe goală – acea zeiță a frumuseții care îi fusese până atunci ascunsă privirii. Inima îi ardea în piept de parcă ar fi primit vreo otravă fără leac, iar sufletul îi era chinuit de suferință și neliniște într-o asemenea măsură, încât uneori ofta și respira repede și greoi de parcă ar fi fost cineva pe urmele lui, iar alteori abia dacă mai răsufla, ca și cum ar fi alergat cine știe cât amar de drum. Acea îmbăiere îi părea mai primejdioasă și mai grozavă decât marea și cugeta că viața lui încă se afla în mâinile și la dispoziția piraților tyrieni, el nefiind decât un biet păstor tânăr, lipsit încă de experiență în ce privește crimele și vicleșugurile dragostei.

Sfârșitul primei cărți.

~ A DOUA CARTE ~

Toamna fiind în toi și apropiindu-se culesul viilor, toți se mișcau de colo-colo și munceau pe câmp: unii pregăteau teascuri, alții curățau butoaiele și capacele, alții împleteau coșuri de tot felul, iar alții ascuțeau cârligele micuțe pe care le foloseau la apucatul și tăierea ciorchinilor de struguri. Ici vedeai pe vreunul care căuta cu mare băgare de seamă vreun pietroi pe care să-l folosească la strivitul strugurilor, dincolo un altul strângea crenguțe uscate și moi ca să meșterească din ele torțe pe care să le aprindă noaptea, când aveau să care mustul obținut pe drumurile astfel luminate.

Având în vedere toate aceste pregătiri, Daphnis și Chloe lăsară deoparte grija turmelor și se puseră și ei pe treabă. Daphnis ducea în coșul lui strugurii, îi arunca la presare și îi strivea, după care lua vinul și-l răsturna în butoaie. Chloe le gătea bucate culegătorilor și le dădea de băut din vinul cel vechi, iar după ce încheia cu toate acestea aduna ciorchinii de pe vițele cele mai plecate, căci toate vițele din Lesbos sunt plecate, târându-se pe pământ ca iedera, astfel că până și un copil abia ieșit din scutece poate ajunge la struguri să-i culeagă.

După cum era obiceiul la această sărbătoare a lui Dionis³, fură chemate femeile de prin împrejurimi pentru a ajuta la cules. Cu toate puseră ochii pe Daphnis, învârtindu-se pe lângă el și laudându-i frumusețea, zicând că semăna cu Dionis însuși. Când și când, câte una din fetele mai îndrăznețe și mai

³ Dionis (sau Dionysos) era, în mitologia greacă, zeul vegetației, al pomiculturii, al vinului, al extazului și al fertilității, denumit la romani și Bacchus (n. trad.).

voinice îl prindea în brațe și îl săruta. Toate atențiile și laudele acestea ale femeilor de moravuri ușoare îl înveseleau și-l aprindeau pe tânărul modest, însă pe biata Chloe o necăjeau și o îndurerau. Dar și bărbații care se ocupau de strivitul strugurilor îi strigau tot felul de cuvinte și glume fetei, cântându-i și lăudând-o, înnebuniți ca niște satyri îmbătați de dragoste și vin la vederea unei tinere bachante; ba chiar îi spuneau că și-ar dori să fie oi pentru ca o asemenea păstoriță frumoasă să-i îngrijească. Astfel, și fata era încântată, iar Daphnis fierbea de gelozie. Totuși, amândoi își doreau să se încheie culesul pentru a se putea întoarce la hoinăritul lor pe pajiști și pentru a asculta iarăși dulcele sunet al fluierului sau al behăitului turmelor în locul zgomotului sălbatic și neuniform al tuturor acestor măscărici. Și, pentru că după câteva zile strugurii fură strânși, iar vinul fu strâns în vase, astfel că nu mai era nevoie de atât de multe mâini de ajutor, tinerii își conduseră din nou turmele pe pajiști unde, cu mare bucurie și cu o adorație plină de entuziasm, le oferiră Nimfelor primele fructe: ciorchini atârând încă pe corzi de vițe.

Nici mai înainte de asta nu treceau nepăsători pe lângă Nimfe, ci întotdeauna când veneau cu vitele la păscut treceau mai întâi pe acolo și se așezau smeriți la picioarele Nimfelor din peșteră, iar când plecau spre casă treceau iarăși pe acolo să se roage lor și să le preaslăvească, aducându-le de fiecare dată câte ceva – fie o floare, fie un măr, fie un mănunchi de rămurele verzi sau lapte. Pentru această dovadă de supunere și devotament aveau să primească mai târziu răsplată și daruri pe măsură de la zeițe. Acum însă, văzându-se în sfârșit liberi, săreau, dansau și le cântau din fluier turmelor lor.

Pe când se veseleau ei astfel, veni spre ei un bătrân înfășurat într-o piele păroasă, încălțat cu opinci și cu o traistă

foarte veche atârându-i pe spinare. Când ajunse lângă ei, le vorbi astfel și le spuse următoarea poveste:

— Copii, eu sunt bătrânul Philetas, cel care le-a cântat adesea acestor Nimfe și am suflat din fluier pentru Pan, mânând multe turme mari numai și numai prin arta muzicii. Am venit să vă arăt ce am văzut și să vă spun ce am auzit. Am o grădină pe care am ridicat-o cu mâinile mele și prin munca mea și, de când am ajuns la vârsta asta înaintată, am renunțat la turme și pășuni ca să mă ocup cu totul de grădină și să o orânduiesc, ceea ce mi-a devenit singura grijă și plăcere. Orice fruct sau floare găsești într-însa, după timp: primăvara sunt trandafiri, crini, zambile și amândouă felurile de toporăși; vara găsești maci, pere și tot felul de mere; iar acum, toamna, sunt struguri, smochine, rodii, portocale, lămâi și mirt verde. În grădina aceasta, vin stoluri de păsărele în fiecare dimineață – unele ca să se hrănească, altele ca să cânte, căci aici găsesc desigur și locuri umbroase și răcoroase, toate udate de apele a trei izvoare, iar de ai dărâma zidul, ai zice că te afli în vreo pădure. Pe când am intrat ieri acolo, pe la ora prânzului, un băiat mi-a apărut în dumbrava de rodii și mirt, având în mână rodii și bobite de mirt; avea pielea albă ca laptele, iar privirea îi era luminoasă și arzătoare; era curat și luminos, de parcă de-abia s-ar fi spălat în apa tuturor celor trei izvoare limpezi. Așa gol și singur precum era, se juca și zburda de colo-colo, culegând fructe de parcă ar fi fost în grădina lui. Așadar, am alergat spre el cât am putut de repede, vrând să pun mâna pe el, căci mă temeam cu adevărat că, dacă nu-l prind, avea să-mi rupă mirtul și rodiile cu joaca și cu salturile lui ștregărești. Însă el, lunecând ușor și moale, îmi scăpa printre degete când ascunzându-se după trandafiri, când în mijlocul macilor, de parcă ar fi fost vreun pui viclean de potârniche. Mi se întâmplase de multe ori până atunci să alerg după vreun ied încă neîntărcat sau să cad din picioare de

oboseală încercând să prind vreun vițel zburdalnic, dar asta era o situație cu totul diferită, căci nu era chip să prind băiatul. Fiind, deci, obosit, bătrân cum sunt, mă sprijinii pe toiagul meu și, trăgând mereu cu ochiul spre el ca să nu-mi scape, îl întrebai copilul cărui vecin este și de ce fura așa din livezile altuia. Însă nu-mi spuse niciun cuvânt, ci, apropiindu-se de mine cu un râs dulce, îmi întinse boabele de mirt, ceea ce îmi plăcu așa mult încât, nici eu nu știu cum, toată supărarea îmi trecu pe dată. Îl întrebai, deci, dacă vrea să se lase în mâinile mele fără nicio teamă și-i jurai pe frunzele de mirt că, dacă avea să facă asta, nu numai că-l voi lăsa să plece încărcat cu mere și rodii, ci îi voi permite să vină ori de câte ori va pofti să culeagă cele mai frumoase fructe și flori, numai de-mi va da o sărutare. După ce îi spusei toate astea, începând să râdă în hohote, îmi zise cu un glas pe care nu-l poate avea nici lebăda, nici rândunica, nici privighetoarea, chiar de-ar fi la fel de bătrâne cum sunt eu: „Philetas (îmi zise el), nu m-ar deranja cu nimic să-ți dau o sărutare, căci mai mult îmi doresc eu să fiu sărutat decât vrei tu să întinerești; însă socotește bine dacă un astfel de dar ți-ar putea fi de folos la vârsta ta. Căci vârsta ta înaintată nu te va putea împiedica să mă urmărești după ce te voi fi sărutat, și ține minte că pe mine nici șoimul, nici vulturul, și nici vreo altă pasăre mai rapidă în zbor nu mă poate prinde. Eu nu sunt un băiețas, deși așa îți par, ci sunt mai bătrân decât Cronos⁴ și decât tot timpul care s-a scurs în acest univers. Te știi de când erai încă un băiețel și aveai o turmă mare acolo, în ținuturile mlăștinoase; eram acolo când cântai din fluier sub fagi cu gândul la dulcea dragoste a Amarylliei. Însă tu nu mă vedeai, deși stăteam foarte aproape de fată. Eu ți-am dat-o de soție și

⁴ Cronos, zeul cerului și conducătorul Titanilor în mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe Saturn (sau Saturnus) – zeul agriculturii, al justiției și al dreptății (n. trad.).

ați avut fii, păstori buni și plugari pricepuți. Iar acum mă îngrijesc de Daphnis și Chloe, și dimineața, după ce îi aduc laolaltă, vin aici, în grădina ta, mă bucur de livezile și de florile tale și mă scald în aceste izvoare. De aceea trandafirii, toporașii, crinii, zambilele, macii și toate florile și plantele tale sunt mereu frumoase și strălucitoare – căci sunt udate cu apa în care mă scald eu. Privește cu atenție în jur și vezi dacă nu cumva vei găsi vreo floare ofilită sau vreo crenguță de copac ruptă, vreun fruct căzut sau vreo floare călcată în picioare, ori vreun izvor tulbure sau mocirlos! Iar tu, Philetas, bucură-te, căci tu singur dintre muritori m-ai văzut în ceasul bătrâneților tale!” Spunând acestea, băiețelul cel dulce a zbughit-o în dumbrava de mirt și, la fel ca o privighetoare, a sărit pe cele mai înalte crengi de mirt, de pe o rămurea pe alta, pe sub frunzele verzi. Apoi i-am văzut aripile pe umerii lui, iar la spate, între aripi, un arc micuț și două săgeți. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Așadar, dacă nu mi-au ieșit prea în grabă perii aceștia albi și dacă bătrânețea nu mi-a stricat încă mințile, voi doi – o, Daphnis și Chloe – sunteți sortiți lui Eros, și Eros însuși se îngrijește de voi!

Amândoi se arătară cu totul încântați de asta, crezând că au ascultat vreo poveste, și nu o întâmplare adevărată, drept pentru care începură să pună tot felul de întrebări:

— Cine este Eros? Întrebă Chloe. E vreun băiețel sau o pasăre? Și cu ce se ocupă? Rogu-te, spune-ne, bătrâne!

Philetas le vorbi din nou:

— Dulce Chloe, Eros este un zeu tânăr, frumos și înaripat. Drept aceea, îi place tinerețea, umblă numai după frumusețe și dăruiește aripi sufletelor noastre. Puterea lui este așa de mare, încât cea a lui Zeus pălește pe lângă a lui. El stăpânește peste toată firea și peste stele și-i domină până și pe ceilalți zei, care sunt de-o seamă cu el. Nici voi nu ați avea atâta putere asupra oilor și caprelor voastre dacă nu ar fi Eros la

mijloc. Toate florile sunt create de el; la fel și plantele și poeziile. Datorită lui curg izvoarele și suflă vântul. Am văzut un taur îndrăgostit care fugea mugind pe pajiști de parcă l-ar fi înțepat ceva, și un țap atât de îndrăgostit de o capră încât o urmărea pretutindeni, prin păduri sau pășuni. Și chiar și eu, pe când eram tânăr, eram așa de îndrăgostit de Amaryllia, încât uitam să mai mănânc sau să mai beau. Vreme de multe nopți care mi se păreau neobișnuit de lungi nu reușeam să închid un ochi, căci inima mi se zbătea în piept cuprinsă de tristețe și neliniște, iar trupul mi-era străbătut de fiori reci. Răcneam deseori de parcă aș fi fost lovit din toate părțile, după care tăceam ca un mut și rămâneam nemișcat de parcă aș fi fost mort. Mă aruncam în râuri de parcă eram cuprins de flăcări. Îl strigam pe Pan să-mi sară în ajutor, căci și el fusese cândva cuprins de dragostea pe care o simțea pentru Pitys cea arțăgoasă. O laudam pe Echo⁵, căci prin bunătatea ei făcea să răsune întreit numele cel drag al Amarylliei. Mi-aș sfărâmat fluierile, căci ele încântau și mânau turmele voinice pe orice cale aș fi dorit, însă nu o puteau atrage pe fata aceea capricioasă. Și nu există niciun alt leac pentru dragoste – nici hrană, nici băutură, nici vreun alt fel de poțiune –, nimic în afară de sărutări, îmbrățișări și culcatul goi împreună.

După ce îi instrui astfel pe tinerii îndrăgostiți neexperimentați și primi de la ei ceva brânzeturi și un ied căruia abia îi dădeau coarnele, Philetas le binecuvântă

⁵ În mitologia greacă, Echo era o nimfă care cunoștea legăturile de dragoste ale lui Zeus și o ținea de vorbă pe Hera (soția acestuia) în timp ce el alerga după Nimfe. Dându-și seama de înșelătorie, zeița Hera, mânioasă, a transformat-o pe Echo în ecou. Conform unei alte versiuni, Echo s-a îndrăgostit de Narcis, dragostea ei fiind una neîmpărtășită. De aceea, s-a retras în singurătate, topindu-se de durere și nemairămânându-i decât vocea (ecoul).

dragostea și își văzu de drum. Rămași singuri după ce auziseră pentru prima oară numele lui Eros, își simțiră mințile cuprinse cu totul de mâhnire și începură să compare ceea ce simțiseră ei cu ceea ce le spusese Philetas despre Eros și îndrăgostiți. „Îndrăgostiții suferă și sunt mâhniți, și la fel am fost și noi. Sunt lipsiți de poftă de viață și indiferenți față de tot ce-i înconjoară, întocmai cum eram noi. Nu pot dormi, și noi veghem până ce apar zorii. Li se pare că sunt cuprinși de flăcări, și nouă la fel, chiar și atunci când ne scaldăm în izvoare și pârlăieș. Nu-și doresc nimic altceva decât să se vadă, să fie unul lângă altul, și de-asta ne rugăm și noi să vină zorii cât mai repede. Fără urmă de îndoială că aceasta este dragoste, iar noi ne iubim fără să o știm. Philetas nu ne-a mințit cu nimic. Pe acel băiețel din grădină l-au văzut și părinții noștri, Lamo și Dryas, și el ne-a menit păstorirea acestor turme. Cum e posibil să-l prindă careva? E mititel și subțirel, așa că scapă cu ușurință și alunecă printre degete. Și cum ar putea cineva să-i scape și să fugă de el în zbor? Are aripi care îl ajută să ne ajungă îndată. Să mergem iute la Nimfe, protectoarele noastre? Dar Pan, vai!, nu l-a ajutat pe devotatul lui Philetas când era înnebunit de dragostea pentru Amaryllia. Așadar, înainte de toate trebuie să încercăm acele leacuri despre care ne-a vorbit: sărutările, îmbrățișările și culcatul goi pe pământ. Este, într-adevăr, rece, dar, după spusele lui Philetas, vom îndura totul.”

Pentru ei, toate astea erau un fel de teatru nocturn care-i atrăgea. Când se luminează de ziuă și-și duseră turmele la pășune, alergară să se sărute și să se îmbrățișeze cu o furie îndrăznească și nerăbdătoare cum nu mai făcuseră până atunci. Cât despre acel al treilea remediu despre care le vorbise Philetas, nu îndrăzniră, totuși, să-l experimenteze, căci aceea nu era numai o faptă prea îndrăznească pentru o fecioară, ci și pentru un tânăr păstor. Astfel, nopțile lor se scurseră la fel ca până atunci, lipsite

de somn și cu amintirea a tot ceea ce se petrecuse, precum și cu părerea de rău după cele neîmplinite. „Ne-am sărutat și nimic nu s-a schimbat; ne-am strâns în brațe, dar nici asta nu ne-a fost de niciun folos. Astfel, să ne culcăm goi împreună este singurul leac care ne-a mai rămas. Trebuie să-l încercăm, fie ce-o fi! Trebuie să fie în asta ceva mai bun decât un sărut.” Consolându-se cu astfel de gânduri, visară noaptea, așa cum era și firesc, numai îmbrățișări, săruturi dulci și mângâieri de dragoste, iar ceea ce nu îndrăzniseră să facă în timpul zilei înfăptuiau acum în vis, stând alături unul de altul dezbrăcați, sărutându-se, strângându-se în brațe și punându-și mâinile unul în jurul celuilalt.

Însă în ziua următoare, aprinși parcă de o dragoste și mai mare, se treziră și-și mână răturile pe pajiste cu un fel de violență, grăbindu-se să se sărute iarăși. Când se văzură, fugiră unul spre altul zămbindu-și dulce. Săruturile trecură, la fel și îmbrățișările, însă acel al treilea remediu rămase neîncercat, căci Daphnis nu îndrăzne să aducă vorba despre asta, și nici Chloe nu voia să înceapă ea. În cele din urmă, printr-o întâmplare, încercară și calea aceasta: se așezară aproape unul de altul sub un stejar bătrân și, gustând dulceața sărutărilor, se lăsară îmbătați de o plăcere de care nu se mai săturau; se strânseseră puternic în brațe și-și lipiră buzele unele de altele din ce în ce mai tare. Când Daphnis o trase mai tare spre el cu o dorință violentă, Chloe se înclină într-o parte, iar el, urmând să o sărute, se întoarse deasupra ei. Amintindu-și că avuseseră o astfel de viziune în visele lor de noaptea trecută, rămaseră așa multă vreme, îmbrățișați. Însă, neștiind ce era de făcut și socotind că acestea erau culmile plăcerilor dragostei, își pierdură zadarnic cea mai mare parte din zi, după care se despărțiră și-și mână răturile spre casă, blestemând noaptea care-i despărțea.

Și poate că s-ar fi deprins ei ce era de făcut, dacă o mare zarvă n-ar fi cuprins întregul câmp. Câțiva tineri înstăriți din Methymne, vrând să-și petreacă într-un chip mai vesel zilele cele sacre ale culesului și să petreacă pe alte meleaguri, coborâra pe apă o corabie mică și, punându-și servitorii să vâslească, se învârtiră astfel în jurul frumoaselor ogoare din Mytelene. Țărmurile erau toate cum nu se poate mai frumoase și cu numeroase locuri de debarcat primitoare, fiind împodobite cu multe locuințe mândre. În plus, erau multe locuri bune de scăldat, grădini și dumbrăvi, unele modelate prin artă, altele făcute de natură, însă toate numai bune de locuit.

Corabia fiind purtată de-a lungul țărmului, cei de la bord nu făceau niciun rău nimănui, ci se dedau diverselor jocuri: ba prindeau pești de pe vreo stâncă sau alta ieșită din mare, ba vânau cu câini și cu lațuri iepurii care fugeau de zgomotul culegătorilor din vii, după care umblau după păsări și vânau cu lațul găște sălbatice, rațe și dropii, precum și cele mai frumoase păsări din ținuturile mlăștinoase. Astfel, urmându-și jocurile, își pregăteau totodată și mese bogate, iar de mai aveau nevoie de ceva luau de la săteni, plătindu-le cât nu făcea. De regulă însă nu le mai făcea nimic de trebuință, în afară de pâine, vin și un acoperiș deasupra capului. Căci era periculos să renunțe cu totul la țărm și să petreacă pe mare, acum când toamna era pe sfârșite. Așadar, trăgeau corabia la țărm, temându-se să nu fie surprinși de vreo furtună pe timp de noapte.

Se întâmplă însă ca un sătean să aibă nevoie de o bucată de frânghie, a lui fiind ruptă și neavând cu ce să ridice piatra cu care strivea strugurii. De aceea, se furișă spre mare și, găsind acolo corabia și pe nimeni la bord, desfăcu frânghia cu care fusese legată și plecă cu ea ca să-și facă treaba. Dimineața, tinerii din Methymne începură să întrebe de frânghie și, cum nimeni nu mărturisea furtul, după ce se certară puțin cu gazdele

lor, pe care le acuzară că sunt nemiloase și că le-au adus pagube, plecară de acolo în larg, ajungând în cele din urmă la pajiștile unde se aflau Daphnis și Chloe, căci li se părea că era locul perfect pentru o vânătoare de iepuri. Astfel, neavând o frânghie cu care să-și lege corabia, improvizară una din rămurele verzi de salcie și traseră corabia pe țărm, legând-o cu pupa spre uscat. Apoi, dădură drumul câinilor ca să adulmece vânatul, în vreme ce ei întinseră lațuri în locurile care li se păreau cele mai potrivite. Alergând în toate părțile, câinii speriară cu lătratul lor caprele, care o apucară toate în goană dinspre munte spre mare și, negăsind nimic de mâncare acolo, unele dintre cele mai îndrăznețe și mai neastâmpărate capre începură să roadă rămurelele cele verzi de salcie care le serveau de frânghie tinerilor la legatul corabiei. Chiar în clipele acelea, pe mare se porni un vânt puternic care venea dinspre munți, iar corabia fu luată de valuri și purtată în larg. De îndată ce methymnienii prinseră de veste, unii alergară spre mare, iar alții se opriră să adune câinii, stârnind un asemenea tărăboi încât veniră și sătenii să vadă ce se întâmplase.

Toată agitația era însă în zadar, căci totul era pierdut. Vântul se întetea, iar valurile duceau corabia în larg cu o iuțeală de nestăpânit. Așadar, văzându-se astfel păgubiți, methymnienii se porniră să-l caute pe cel care avea grija caprelor. Dând de Daphnis, se porniră asupra lui să-l bată, îi sfâșiară hainele și apucară un laț cu care să-i lege mâinile. Însă Daphnis, fiind atât de aspru lovit, îi rugă pe ceilalți țărani să-i vină în ajutor, dar mai cu seamă cerea ajutorul lui Lamo și al lui Dryas. Aceștia, bătrâni încă în putere și cu mâinile oțelite de munca câmpului, ieșiră înainte și se împotriviră, cerându-le tinerilor celor furioși să cerceteze mai înainte cum se petrecuse totul, și apoi să ia decizia cea bună. Ceilalți fiind de acord, îl numiră drept judecător pe păstorul Philetas, căci era cel mai bătrân dintre cei

de față și era cunoscut în rândul țăranilor ca un om drept. Astfel, methymnienii luară cei dintâi cuvântul și îl acuzară pe Daphnis, scurt și cuprinzător, în fața păstorului judecător.

— Am venit pe aceste pajiști ca să vânam, lăsându-ne la mal corabia legată cu o frânghie din rămurele verzi de salcie. Pe când câinii noștri adulmecau vânatul, caprele s-au abătut de la munte înspre mare, au ros frânghia și au pus corabia în mișcare, lăsând-o să plutească în larg. O vedeți și voi zbătându-se pe mare, și cu ce bogății nu era plină! Toate sunt acum pierdute! Câte veșminte rare și zgârzi pentru câini nu erau acolo! Câți arginți nu s-au prăpădit! Cu atâtea bogății s-ar fi putut cumpăra cu ușurință toate aceste câmpuri. Pentru o astfel de păgubire, credem că este drept să-l luăm captiv pe acest păstoraș care și-a dus turma să pască pe țărm, de parcă ar fi fost vreun marinăr.

Aceasta fu acuzația methymnienilor. Pe de altă parte, Daphnis, deși fusese crunt lovit, văzând-o pe draga lui Chloe acolo, uită de toate și vorbește în apărarea lui:

— Eu mi-am păzit bine caprele și mi-am făcut datoria, și nicicând până acum vreun vecin din vale nu s-a plâns că vreun ied sau vreo capră din turma mea i-a păscut în grădină ori că i-a rupt vreun lăstar sau mugure din vie. Însă aceștia sunt vânători răi și smintiți, iar câinii lor sunt nă răviți, alergând ca nebunii, lătrând și făcând atâtea zarvă încât, ca niște lupi, mi-au speriat caprele și le-au alungat din munți, abătându-le prin văi până la mare. Au mâncat rămurelele verzi pentru că nu au găsit nimic altceva de mâncat prin nisip, nici iarbă, nici trifoi, nici arbuști, nici cimbru. Însă corabia s-a pierdut din cauza vântului și a valurilor. Aici vina nu e a caprelor mele, ci a mării și a furtunilor ei. Erau la bordul corabiei veșminte scumpe, zgârzi și arginți. Însă cine întreg la minte s-ar gândi să lege o corabie încărcată cu atâtea bogății numai cu niște rămurele de salcie?

După ce vorbi astfel, Daphnis începu a plânge, înduioșându-i pe țărani, astfel că și Philetas judecătorul, chemându-i drept martori pe Pan și pe Nimfe, jură că nici Daphnis, nici caprele lui nu greșiseră cu nimic, ci vinovați erau vântul și marea, iar pentru aceștia aveau să se găsească alți judecători. Totuși, prin această sentință a lui, Philetas nu reuși să-i convingă și să-i liniștească pe methymnieni, care, furioși, se aruncară asupra lui Daphnis, vrând să-l lege. Dar și țăranii, scoși din sărite, se năpustiră asupra tinerilor ca un stol de grauri sau stâncuțe și reușiră să-l smulgă din mâinile lor pe Daphnis, care se lupta și el cum putea, și nu se lăsară până ce nu-i alungară în lovitori de ciomege până dincolo de ogoarele lor.

În timp ce ei îi urmăreau astfel pe methymnieni, Chloe avu destul timp să-l ducă pe Daphnis la izvorul Nimfelor, unde îi spălă chipul însângerat și-i dădu pâine și brânză din trăistuța ei, mai ales că scăpase după un asemenea pericol. Îl sărută chiar mai dulce decât o făcuse până atunci, căci puțin mai lipsise ca dragul ei Daphnis să fie ucis cu sălbăticie.

Însă toate acestea nu aveau să se încheie aici, căci acei tineri methymnieni înstăriți și crescuți cu delicatețe se întoarseră acasă plini de răni și pe jos, iar nu cu corabia, precum pleaseră. Chemând adunarea cetățenilor, cerură cu umilință ca pățania lor să fie răzbunată, fără a mărturisi însă vreun cuvânt adevărat despre cele ce se petrecuseră, ca să nu fie luați în răs că toate acestea le pătimiseră de la niște țărani. În schimb, îi acuzară pe mitylenieni că le-au luat corabia și le-au prădat-o, însușindu-și toate comorile de la bord cu atâta violență de-ai fi zis că se credeau în război. Concetățenii lor crezură cu ușurință în vorbele lor, căci îi văzură plini de răni pe trup și, cunoscând că proveneau din cele mai bune familii din Methymne, li se păru drept ca această ofensă să fie răzbunată. Astfel, hotărâră să pornească război împotriva mitylenienilor fără a-i mai vesti,

cerându-i lui Bryaxes, generalul oștilor lor, să pornească cu zece corăbii și să jefuiască coasta din Mitylene. Cum iarna se apropia de-acum, cugetară că era periculos să pornească pe mare cu un număr prea mare de corăbii.

În zorii zilei următoare, generalul ordonă oamenilor săi ridicarea pânzelor și, ajungând pe țărmurile din Mitylene, porniră atacul, jefuind și furând după pofta inimii mulțime de oi, de grâu și de vin (căci culesul abia se încheiase), prădând totodată și pe mulți din cei care lucrau prin vii. Vâsliră apoi către câmpiile unde se aflau Daphnis și Chloe și, luându-i prin surprindere, le răpiră tot ce puteau duce. Se întâmplă însă ca Daphnis să nu fie atunci cu caprele lui, ci era plecat prin pădure, strângând frunze verzi ca să aibă hrană pentru iezi în iarna care urma. Astfel, cum aceste atacuri puteau fi zărite de pe culmile mai înalte, se ascunse în scorbura unui bătrân copac. Însă Chloe a lui rămăsese să se îngrijească de turma ei, iar când atacăra dușmanii, ea fugi în Peștera Nimfelor și se rugă de ei, în numele zeitelor, să o cruțe atât pe ea, cât și pe turmele ei. Asta n-o ajută însă deloc, căci methymnienii nu numai că începură a râde de ea și batjocoriră statuile Nimfelor, ci o luară de acolo cu turmă cu tot, lovind-o cu nuiielele de parcă ar fi fost și ea vreo capră. Având corăbiile pline cu tot felul de prăzi, cugetară că nu era înțelept să vâslească mai departe, ci se hotărâră să se întoarcă acasă, temându-se nu numai de iarnă, ci și de dușmanii lor.

Se îndreptară, deci, spre casele lor, vâslind din greu, căci vântul nu-i ajuta defel. După ce încetară aceste atacuri și jefuiri, Daphnis ieși din pădure pe pășunea unde obișnuiau să-și pască turmele; când își dădu seama că nu era nici urmă de capre sau de oi, și nici de Chloe, ci rămăsese numai singurătate, o tăcere adâncă și fluierul la care obișnuia să cânte Chloe aruncat deoparte, începu să plângă cu amar, jeluindu-se și cercetând când țărmul unde stătuse Chloe, când marea, încercând să o

găsească cu privirea; apoi alergă la Nimfe, unde fusese Chloe înainte a fi răpită, și acolo, aruncându-se la pământ, începu să le învinuiască până și pe Nimfe că o trădaseră:

— Din fața statuilor voastre a fost Chloe târâtă afară și dusă departe! Cum v-ați putut îndura să vedeți asta? Ea, care vă făcea cununi de flori; ea, care vă dădea vouă în fiecare dimineață primul vas de lapte muls; ea, al cărei fluier stă atârnat acolo în chip de jertfă și dar! Cu adevărat, lupul nu mi-a luat niciodată nici măcar o capră, dar dușmanul are întreaga mea turmă și pe dulcea mea păstoriță. Au să-mi jupoaie oile și caprele, iar Chloe va trebui acum să trăiască la oraș. Cum am să mă înfățișez eu la mama și la tata acum că mi-am pierdut caprele și pe Chloe, când nu mai am nimic pe lume și trebuie să-mi găsesc altă menire? Căci acum nu mai am ce paște, iar Daphnis nu mai este păstor. Aici mă voi arunca la pământ și-mi voi aștepta clipa morții sau un alt război care să mă răpună. Oare tu, dulcea mea Chloe, suferi în sufletul tău chinuri la fel de amare ca acestea? Ți amintești oare și te gândești tu la aceste pajiști, la țărmul tău, la Nimfe, la mine? Sau poate te mângâi cu oile tale și cu caprele mele, cu care ești purtată în captivitate?

În vreme ce se jeluia el astfel, din cauza plânsului său amarnic și al suferinței lui fără margini, căzu într-un somn adânc în care îi apărură cele trei Nimfe – trei domnițe înalte, foarte frumoase, pe jumătate dezbrăcate și cu picioarele goale; părul le era despletit, semănând întru totul cu statuile acelea din peșteră care le închipuia. La început, părură să-l compătimească profund, după care cea mai mare dintre ele, ca să-l îmbărbăteze, îi vorbi astfel:

— Nu ne învinui pe noi, Daphnis, căci noi am avut mai multă grijă de ea decât ai avut tu, iubitul ei. Noi ne-am îndurat de ea de când era numai un copil și, stând în peștera aceasta, am luat-o în brațe asigurându-ne că e bine hrănită. Ea nu aparține

nici câmpurilor, nici lui Lamo, nici turmelor. Și chiar și acum am avut grijă să nu fie dusă ca sclavă în Methymna, și nici să nu fie numărată prinde prăzile de război ale dușmanilor. L-am rugat pe Pan, cel a cărui statuie stă sub pinul acesta și pe care voi nu l-ați cinstit niciodată cu flori, să o aducă înapoi pe Chloe a ta, adoratoarea noastră. Pan este obișnuit cu taberele de război, căci el a dus multe bătălii, iar methymnienii vor găsi în el un dușman de temut. Nu te mai chinui, ci ridică-te și înfățișează-te Myrtalei și lui Lamo, care ei înșiși zac acum la pământ, gândind că și tu ai căzut pradă dușmanilor. Chloe va veni cu siguranță la tine mâine, cu toate oile și caprele, și le veți paște împreună ca și mai înainte, cântând din fluier. Cât despre toate celelalte lucruri care vă privesc, Eros însuși se va îngriji de ele.

După ce Daphnis văzu și auzi toate acestea, se trezi din visul lui și, plin de încântare și de durere totodată, cu lacrimi în ochi, se închină statuilor Nimfelor și jură să sacrifice pentru ele pe cea mai frumoasă capră a lui de se va întoarce Chloe teafără și nevătămată. Alergă apoi la pinul sub care era statuia lui Pan, cel cu picioarele ca de țap, cu coarne pe cap, cu un fluier într-o mână și în cealaltă cu un ied ce sărea. Daphnis i se închină și îi promise și lui că-i va sacrifica cel mai bun țap dacă se va întoarce Chloe cu bine. Abia la asfințit se opri din plâns, din vaiete și din rugi și, luând frunzele pe care le tăiasă în pădure, se întoarse acasă, îl liniști pe mult-întristatul Lamo și-l înveseli, se ospătă cu friptură și vin și căzu într-un somn adânc, deși nici acela nu era lipsit de lacrimi, rugându-se să le vadă iarăși pe Nimfe și chemând cu disperare zorii zilei următoare în care i se promisese că o va revedea pe Chloe.

Noaptea aceea îi păru cea mai lungă dintre toate, însă pe parcursul ei se petrecură multe minuni. Și iată care anume: după ce se îndepărtă cale de doi kilometri de țarm, generalul methymnienilor vru să-și învioreze soldații obosiți după atâtea

atacuri și prădăciuni. Ajungând la o bucată de pământ pe jumătate scufundată în mare care avea forma secerei de lună nouă și unde apa se oprea mai liniștită decât într-un port, aruncară ancora și legară bine corăbiile, temându-se ca nu cumva să fie luați prin surprindere de vreun atac al țăranilor; astfel, se porniră pe povestit plini de veselie, de parcă ar fi fost în vremuri de pace. Methymnienii, îndeștulați cu de toate în urma prăzilor făcute, cântau, petreceau, dansau și-și sărbătoreau victoria. Însă, când ziua se sfârși, iar noaptea puse capăt veseliei lor, li se păru deodată că tot pământul era în flăcări și auziră apoi un zgomot năvalnic de vâsle de parcă se apropia mulțime mare de corăbii. Unii începură să-și strige generalul să pună mâna pe arme, alții erau convinși că acesta le era sfârșitul, alții se credeau cu adevărat răniți, ba alții chiar vedeau pretutindeni sânge vărsat și oameni căzând ca secerați și murind. Ai fi zis că se dădea vreo luptă în toiul nopții, când, de fapt, nu era acolo niciun dușman. Astfel, după o noapte petrecută printre închipuiri, ziua li se arătă încă mai îngrozitoare, căci coarnele tuturor caprelor și țăpilor lui Daphnis erau împodobite cu iederă, iar oile și berbecii lui Chloe urlau ca lupii. Chloe însăși, în mijlocul turmelor ei, apăru încununată cu rămurele verzi și proaspete de pin. Până și pe mare se petrecură multe minuni, fapte neobișnuite și fenomene neașteptate, căci, imediat ce încercară să ridice ancorele și să scape de acolo, văzură că acestea rămăseseră înțepenite în pământ, iar când se puseră pe vâslit, toate lopețile lor plesniră și se rupseră, iar delfinii, în salturile lor, loveau corăbiile și le slăbeau legăturile. De pe o stâncă înaltă ce se ridica din mare se auzea un glas ciudat de fluier, care nu era unul plăcut, ci părea un sunet de trompetă, ca o goarnă, care-i făcea să se repeadă la arme, strigându-și acei dușmani pe care nu reușeau să-i vadă. Atât erau de îngroziți, încât și-ar fi dorit să fie iarăși noapte, ca

să înalțe rugăciuni zeilor. Și cel mai puțin înțelept dintre ei își dădea seama că acele închipuiri, acele fantasme și acele sunete care-i înspăimântau veneau de la Pan, care se arăta astfel furios pe acești călători. Totuși, nu-și puteau închipui care era motivul (căci nu jefuiseră niciun templu al lui Pan), până când, pe la prânz, căpitanul lor căzu într-un somn adânc prin voia zeilor, astfel că Pan însuși îi apărură în vis și îl certă astfel:

— O, voi, cei mai răi și nelegiuiți dintre muritori! Ce v-a făcut așa îndrăzneți și nebuni încât să comiteți aseme-ne nedreptăți? Nu numai că ați adus războiul pe aceste câmpuri care-mi sunt atât de dragi, dar ați împrăștiat și cirezi de vite și turme de oi și capre care se aflau în grija mea. În plus, ați luat cu sălbăticie de la altarele Nimfelor o fecioară pe care Eros a ales-o să facă o poveste de dragoste. Nu v-ați temut nici de Nimfele care vă priveau în vreme ce înfăptuiați toate acestea, nici de mine, știind foarte bine că eu sunt zeul Pan. De aceea, nu veți mai revedea niciodată Methymna câtă vreme veți purta asupra voastră aceste prăzi nelegiuite, și nici nu vă va părăsi nicio clipă sunetul îngrozitor al fluierului de pe stâncă, ci vă veți îneca cu toții până la ultimul om de nu o veți înapoia pe Chloe Nimfelor și cirezile și turmele lui Chloe. Ridicați-vă deci și trimiteți fecioara la țărnișă, împreună cu toate câte v-am poruncit, iar eu vă voi călăuzi vouă calea pe apă, și ei drumul pe uscat, la pășunile ei.

Bryaxis, fiind uimit de toate acestea, se ridică și, chemând la el toți căpitani corăbiilor, le porunci să o caute pe Chloe printre prizonieri. O găsiră imediat și o aduseră în fața lui, încununată cum era cu ramurile de pin. Generalul, amintindu-și că pinul era simbolul și semnul distinctiv pe care-l remarcase în visul lui, o conduse pe tână fecioară la țărnișă chiar în corabia lui, nu fără băgare de seamă și o teamă ceremonioasă. De îndată ce Chloe puse piciorul pe uscat, sunetul fluierului de pe stâncă

se auzi din nou, însă nu înfricoșător și războinic ca mai înainte, ci blând și calm, ca cel prin care sunt duse cirezile la pășune; oile săriră cu toate din corabie, urmate apoi de capre, care pășeau cu mai multă îndrăzneală, căci erau obișnuite să sară pe stânci și pe culmile abrupte ale dealurilor. Toate turmele se strânseseră roată în jurul lui Chloe, de ai fi zis că dansează, arătându-și veselia și mulțumirea prin salturile și behăitul lor. Însă celelalte capre din alte turme care se aflau pe corăbii nu se clintiră din loc, ci rămaseră la locul lor de parcă nu le-ar fi chemat muzica fluierului și pe ele.

Pe când toți erau muți de uimire privind la toate acestea și-l laudau pe Pan, atât pe uscat, cât și pe mare se petreceau lucruri și mai minunate decât acestea: corăbiile methymnienilor își ridicară ancorele și porniră imediat cu mare grabă în larg, în vreme ce un delfin uriaș ce ieșea din mare mergea înaintea vasului generalului lor, arătându-le calea; pe uscat, melodia aceea dulce și încântătoare de fluier mâna turmele păstoritei sacre, deși nimeni nu zărea niciun cântăreț, și nici nu ghicea de unde venea atâta farmec.

Era acum vremea când turmele se duc a doua oară la păscut, iar Daphnis, urmărind de pe un loc mai înalt, o zări pe Chloe venind cu turmele și începu să strige: „O, Nimfe! O, slăvite Pan!”, coborând culmea în mare grabă și sărind să o îmbrățișeze pe Chloe, abia mai putând respira. De-abia îl putură aduce în simțiri sărutările lui Chloe și îmbrățișările ei calde. O duse apoi la stejarul unde stăteau de obicei și, așezându-se la umbră, o întrebă cum de scăpase dintr-o astfel de captivitate primejdioasă. Ea îi povesti toate câte se petrecuseră, cum apăruseră frunzele verzi de iederă pe coarnele caprelor și țapilor, cum oile și berbecii ei urlaseră ca lupii, cum apăruse pe capul ei o cunună de pin, cum întreg pământul părea să fi luat foc, ce zgomote înfricoșătoare de vâsle se auzeau dinspre mare,

dimpreună cu cele două feluri de sunete de fluier ce răsunau de pe un colț de stâncă – unul care chema la război, și altul care răspândea pace; îi povesti despre îngrozitoarele închipuri din noapte și, în sfârșit, cum, neștiind drumul, avusese drept tovarăș de drum și îndrumător muzica cea dulce a aceluia ciudat și nevăzut fluier.

Daphnis recunoscuse atunci în vorbele ei cele ce i se dezvăluiseră de către Nimfe și ajutorul lui Pan, povestindu-i și el la rândul său toate câte văzuse și auzise, și cum, fiind gata să moară de atâta suferință, viața îi fusese salvată prin bunăvoința și bunătatea Nimfelor. Apoi, o trimise pe fată să-i aducă pe Dryas și Lamo la jertfă, căci avea să pregătească toate cele necesare ca să-și arate devotamentul față de Pan și Nimfe. Între timp, prinse cea mai frumoasă capră și, după ce îi împodobi coarnele cu frunze de iederă, așa cum apăruseră toate caprele în ochii dușmanilor, și după ce turnă lapte proaspăt peste coarnele ei, o sacrifică în numele Nimfelor, jertfind-o lor. Apoi o atârână în peșteră, o jupui de piele și o închină zeitelor. Când sosi Chloe cu Lamo și Dryas, Daphnis pregăti un foc și, fierbând o parte din carne și frigând-o pe cealaltă, luă fruntea jertfei pentru Nimfe și vărsă un ulcior plin cu vin nou în cinstea lor. Apoi, așternu pentru ei paturi din frunziș verde și se puseră cu toții pe mâncat, pe băut și pe cântat, trăgând din când în când cu ochiul la turme ca nu cumva vreun lup să-și facă și el parte la ospăț. Cântară mai cu seamă două cântece spre lauda Nimfelor – cântece făcute de păstorii din vechime. Își petrecură noaptea întreagă acolo, pe pajiște, iar ziua următoare nu-l uitară nici pe Pan – făuritorul de minuni, ci puseră mâna pe șaful care era conducătorul și căpitanul turmei și, împodobindu-l cu ghirlande din ramuri de pin, îl duseră sub pinul cel mare și, turnând vin peste capul lui, îl sacrificară lui Pan, rugându-i-se, mulțumindu-i și lăudându-l. Carnea – o parte fiartă și o parte friptă – o așezară

pe pajiștea verde, iar pielea și coarnele le atârnară de pin, alături de statuia zeului câmpenesc, în chip de ofrandă. Și lui îi jertfiră cele mai bune cărnuri. Chloe cânta, iar Daphnis sufla din fluier. După ce încheiară aceste ritualuri, se așezară cu toții și se puseră pe mâncat.

Se întâmplă atunci să vină la ei păstorul Philetas, aducând cununi anume ca să împodobească statuia lui Pan, alături de ciorchini de struguri încă atârând pe corzi de viță. În urma lui venea Tityrus, cel mai mic dintre fiii lui, un băiat cu obraji rumeni, cu ochii abaștri, puternic și voinic, cu pas sprinten și săltat ca de ied. Când văzură cu ce gânduri venea bătrânul Philetas, se ridicară și împodobiră împreună statuia lui Pan cu ghirlande, atârând ciorchinii de struguri pe ramurile de pin. Apoi, le cerură lui Philetas și lui Tityrus să li se alăture la ospăț ca invitați ai lor, să mănânce, să bea și să se veselească cu ei. Apoi, așa cum fac bătrânii când prind puțin chef de la vin, începură să povestească multe: cum pășteau cu strășnicie turmele și cirezile în tinerețile lor și cum scăpaseră la vremea lor de multe atacuri și jafuri ale piraiților și ale hoților; unul dintre ei se lăuda că omorâse cel mai mare lup care a fost văzut vreodată pe pajiști; altul zicea că numai Pan îl întrecea în arta fluierului. Cu aceasta se lăuda Philetas. Daphnis și Chloe începură a-l ruga în fel și chip să le arate priceperea lui în arta muzicii și să cânte din fluier la sărbătoarea zeului, despre care știau cu toții foarte bine că adora fluierul. Philetas promise să le cânte și, scuzându-se că nu mai avea suflul așa de puternic la vârsta aceasta înaintată, luă fluierul lui Daphnis. Însă acesta fiind prea mic pentru arta lui atât de mare și mai degrabă potrivit pentru gura unui băiat, își trimise fiul, pe Tityrus, acasă după fluierul lui, care nu se afla decât la câteva stadii depărtare. Tityrus aruncă sumanul de pe el și o rupse la fugă așa dezgolit, alergând ca un cerb. Însă Lamo promisese că le va spune

povestea fluierului, pe care i-o spusese un sicilian în schimbul unei capre și al unui fluier:

— Acel instrument pe care-l vezi, fluierul, nu era la început un instrument, ci o preafrumoasă domniță cu un glas dulce și muzical. Ea păștea caprele, se juca alături de Nimfe și cânta la fel ca acum. În vreme ce ea se îngrijea astfel de capre, jucând și cântând, Pan veni la ea, hotărât să o convingă să se supună dorinței lui, promițându-i în schimb că va face astfel încât caprele să fete în fiecare an câte doi iezi gemeni. Însă ea se arătă disprețuitoare și respinse dragostea lui, luându-l în râs și refuzând să-l accepte de iubit pe unul care nu era nici țăp, nici bărbat pe de-a-ntregul. Pan se repezi la ea cu furie, cugetând să o prindă cu de-a sila, însă Syrinx reuși să fugă de Pan și de puterea lui. Fiind acum întristată că fusese nevoită să plece, se ascunse între trestii, cufundându-se în baltă și dispărând cu totul. Înfuriat, Pan tăie trestiile și, negăsind frumoasa fată acolo și cugetând la cele ce se petrecuseră, făcu acest instrument, împreunând trestii de mărimi inegale, așa cum și dragostea lor fusese inegală. Și așa, copila frumoasă de altădată deveni fluierul răsunător.

Lamo își sfârși povestea, iar Philetas îl laudă pentru felul în care o spusese, căci le glăsuise o poveste mai frumoasă decât orice cântec. Atunci sosi și Tityrus aducând fluierul tatălui său – un instrument mare, făcut din țevi groase de trestie împreunate cu ceară și legate și cu aramă. Atât era de grozav acest fluier, încât oricine ar fi zis că acesta era cu adevărat acel prim fluier ieșit din mâinile lui Pan. Astfel, când Philetas se ridică să se așeze pe un loc mai ridicat, încercă înainte de toate țevile de trestie să vadă dacă aveau sunetul limpede și dulce; apoi, încredințându-se că suflarea îi trece neîmpiedicată, suflă atât de tare și cu atâta putere, încât ai fi jurat că nu ai auzit un singur fluier, ci mai multe deodată, ca într-un cor. Încetul cu încetul,

începu a sufla din ce în ce mai slab, scoțând sunete mai blânde și mai dulci, cântând cu toată priceperea și arătându-și meșteșugul de bun cântăreț, cântând mai întâi ca pentru cirezie de vaci și boi, apoi pe placul unei turme de capre, iar la urmă cum le era drag oilor. Sunetele cântecului pentru oi erau mai duioase, în vreme ce acelea pentru cirezi erau răsunătoare, iar cele pentru capre erau ascutite și pătrunzătoare. Pe scurt, un singur fluier cânta pe rând cât trei fluieri diferite. Încântați și fermecați de acea muzică, cu toții rămaseră cufundați într-o tăcere adâncă. Numai Dryas se ridică și-l rugă să cânte o melodie mai veselă, ca în cinstea lui Dionis sau Bachus, începând să joace ca la culesul viilor. Când se prefăcea a tăia și a culege strugurii; când ducea coșurile pline; când călca boabele de struguri; când turna vinul cel nou în butoaie, după care gusta cu veselie mustul cel dulce. Toate aceste lucruri le jucă atât de bine și de limpede în dansul lui, încât tuturor li se părea că pot vedea viile, strugurii, vinul, butoaiele, și chiar și pe Dryas bând mustul. După ce îi încântă așa mult cu dansul lui, acest bătrân îi îmbrățișă și îi sărută pe Daphnis și Chloe. Cei doi, ridicându-se, începură a juca povestea spusă de Lamo. Daphnis se prefăcea a fi Pan, iar Chloe, Syrinx. El începu a-i spune vorbe duci și rugăminți pentru a o convinge și a-i câștiga inima, însă ea își arătă disprețul, râse de dragostea lui și fugi de el. Daphnis o urmări cu gând s-o supună cu forța și, alergând după ea pe vârful picioarelor, imită zgomotul copitelor lui Pan. Pe de altă parte, Chloe juca o Syrinx obosită de atâta alergat, afundându-se în pădure în loc de mlaștina cu trestii. Însă Daphnis, punând mâna pe fluierul cel mare al lui Philetas, începu a cânta o melodie plângătoare și de jale ca de îndrăgostit, apoi un cântec de dragoste cu care să-i fure inima și unul de chemare, vrând să o atragă din pădure ca un îndrăgostit ce-și căuta cu disperare iubita. Philetas, plin de admirație și fermecat de jocul lor, nu se

putu abține să nu sară de la locul lui, sărutându-l pe Daphnis și dându-i în dar fluierul lui, cerându-i ca mai apoi să-l lase unui tânăr asemenea lui. Daphnis închină fluierul lui cel mic lui Pan și o sărută pe Chloe de parcă ar fi găsit-o după o adevărată căutare neostenită, ducându-și pe urmă turmele acasă în vreme ce cânta mereu din fluier. Chloe își adună și ea turmele cu aceleași sunete de fluier, caprele mergând în rând cu oile, căci Daphnis pășea alături de Chloe. Astfel se veseliră împreună până la căderea nopții, hotărând ca a doua zi să își ducă turmele la pășune mai din zori. Ceea ce și făcură.

De îndată ce se luminează de ziua, plecară la pășune; după ce se închinară Nimfelor, iar apoi lui Pan, se așezară sub bătrânul stejar și începură a cânta la fluierul lui Philetas o melodie ce răsună în tăcerea adâncă a dimineții. După aceea, se sărutară și se îmbrățișară, întinzându-se pe pământ unul lângă altul, după care, neștiind nimic mai mult de-atât, se ridicară din nou. Se așezară la masă, mâncară carne și băură vin amestecat cu lapte. Băutura îi încălzi, făcându-i mai îndrăzneți și strecurându-le în suflet neîncredere unul în celălalt și îndoiala față de dragostea lor, astfel că îi împinse în cele din urmă la jurăminte prin care se legară unul de altul. Daphnis, îngenunchind în fața pinului, se jură pe Pan că nu va trăi nicio zi în lumea asta fără Chloe, iar ea promise solemn în Peștera Nimfelor că va trăi și va muri numai alături de el. Totuși, atât era de nevinovată și neștiutoare Chloe, nefiind decât o fată simplă, încât, la ieșirea din peșteră, ceru de la Daphnis un al doilea jurământ:

— Daphnis – zise ea –, Pan este un zeu iubăreț și necredincios, căci mai întâi a iubit-o pe Pitys, apoi pe Syrinx. În plus, mereu ținea calea Driadelor și Nimfelor pe sub merii din livezi. De aceea, dacă-mi vei fi necredincios și-ți vei călca jurământul făcut lui Pan, zeul nu te va pedepsi, chiar de-ai ține

la tot atâtea fecioare câte trestii ai la fluier. Dar jură-mi pe turma aceasta de capre și pe capra aceea care te-a alăptat că n-o vei uita nicicând pe Chloe a ta câtă vreme ea îți va fi credincioasă; iar de te va înșela și te va minți atât pe tine, cât și pe Nimfe, să o gonești, să o urăști, ba chiar să o omori ca pe un lup!

Daphnis se bucură de această dulce gelozie a ei și, stând în mijlocul turmei lui, cu o mână pe o capră și cu alta pe un țap, jură că o va iubi pe Chloe care îl iubea și, dacă ea va iubi vreodată pe un altul, în locul ei îl va omorî pe acel țap. Chloe se bucură de jurământul lui și-l crezu ca o fată sărmană și nevinovată ce era, căci fusese crescută ca o păstoriță și credea că oile și caprele erau adevărații zei ai păstorilor.

Sfârșitul cărții a doua

~ A TREIA CARTE ~

Însă mitylenienii, auzind de sosirea celor zece corăbii și aflând de la niște țărani care veneau de la câmp ce jafuri și ce atacuri avuseseră loc, socotiră că nu trebuie să sufere una ca asta și hotărâră să se ridice la luptă împotriva methymnienilor. După ce își aleseră trei mii de soldați pedestri și cinci sute de soldați călare, îi trimiseră cu Generalul lor, Hippasus, pe drumul de pe uscat, neîndrăznind să se încreadă în mare pe timp de iarnă. Generalul își începu, deci, marșul, fără însă a jefui satele din Methymna și fără a răpi țăranii de pe ogoare sau păstorii de pe pășuni, socotind că asemenea fapte josnice se potrivesc mai bine unui hoț, și nu marelui căpitan al unei armate. În schimb, se grăbi să ajungă în oraș și să-i ia pe locuitorii acestuia prin surprindere.

Pe când se afla încă cu soldații săi la vreo sută de stadii depărtare de oraș, un sol le ieși întru întâmpinare, cerându-le puțin răgaz. Methymnienii aflaseră între timp de la prizonierii lor că mitylenienii nu cunoșteau nimic din cele ce se petrecuseră, ci de vină fuseseră numai câțiva plugari și păstori care îi provocaseră pe tinerii nobili. Așadar, le păru rău că Bryaxis pornise atacul împotriva orașului vecin mai mult din repezeală decât din chibzuință. Iată care erau condițiile înțelegerii: methymnienii aveau să le înapoieze tot ce prădaseră, să reînceapă, fără teamă, negoțul și schimburile între cele două orașe, atât pe uscat, cât și pe mare. După ce solul le transmise toate acestea, Hippasus îl trimise la Mitylene să le anunțe tuturor aceste condiții, chiar dacă el fusese numit general de război și avea puterea de a semna orice înțelegere i-

ar fi plăcut. Așezându-și tabăra la vreo zece stadii de Methymna, așteptă acolo vești din orașul său.

Două zile după aceea, solul se întoarse, aducând ordinul să primească bunurile prădate împreună cu toți captivii și să se întoarcă acasă fără a le provoca methymnienilor nici cea mai mică neplăcere, căci, dacă era vorba să aleagă între război și pace, găseau că aceasta din urmă era mai de folos. Astfel, cearta dintre Methymna și Mitylene, care se sfârșise la fel de neașteptat cum începuse, fu curmată și dată cu totul uitării.

Acum venise și iarna – o iarnă mai aspră chiar decât războiul atât pentru Daphnis, cât și pentru Chloe. Pe neașteptate dădu o zăpadă mare ce acoperi toate potecile, blocă toate drumurile și îi închise în casele lor pe toți păstorii și țărani. Până și râurile înghețară și păreau ca de cristal. Arbuștii și copacii arătau de parcă ar fi fost tunși și modelați, și nu mai puteai vedea nimic altceva în afară de cioturi și bușteni. Pământul era acoperit în întregime de omătul greu, mai puțin împrejurul izvoarelor și pe lângă râuri. Nimeni nu-și mai ducea turmele la păscut, ba mai mult, nici nu ieșeau din casă, ci aprindeau focul în sobe încă de la cântatul cocoșului; unii torceau, alții țeseau cămăși de pânză pentru marinari, iar alții, cu îndemânarea lor, meșteureau capcane de animale, plase de pescuit sau lațuri pentru păsări. Pe astfel de vreme, grija lor era să le dea boilor și vacilor paie în iesle, caprelor frunze verzi în staul, iar porcilor jir și ghinde în cotețe. Deși siliți să stea în case, țărani și păstorii erau veseli și se bucurau că, pentru o vreme, erau scutiți de o parte din muncile lor obișnuite și puteau rămâne în pat până târziu, și chiar să-și ia micul dejun la timp, după o noapte lungă de somn. Astfel, iarna le era mai plăcută decât vara, toamna și chiar decât primăvara.

Însă Chloe și Daphnis, când își aduceau aminte ce discuții dulci purtau, cum se sărutau, cum se îmbrățișau, cum

mâncau laolaltă dintr-o singură traistă, își dădeau seama că toate acestea nu erau acum decât bucurii de mult pierdute. Acum aveau parte numai de nopți lungi în care nu puteau închide niciun ochi, erau mereu triști și cufundați în gânduri și nu-și doreau nimic altceva decât să vină primăvara cât mai repede, ca să le aducă, odată cu revenirea naturii a viață, și învierea lor din morți. În plus, ce tristețe, ce suferință nu-i copleșea când le pica în mână vreo traistă din care obișnuiseră să mănânce împreună la pășune sau vreun ulcior din care băuseră amândoi, sau când vedeau vreun fluier lăsat și uitat pe undeva, fluier care fusese cândva darul unui prieten drag sau al unui îndrăgostit. Astfel, se rugau lui Pan și Nimfelor să-i scape de toate suferințele și toată nefericirea asta, și să le arate iarăși, lor și turmelor lor, soarele. Rugându-se amândoi la fel, munceau și tot chibzuiau cum să facă să se vadă unul pe altul. Biata Chloe n-avea la cine găsi vreun sfat, și nici n-avea vreun plan sau măcar vreo idee. Bătrâna ei mamă îi era mereu pe-aproape, învățând-o cum să toarcă firul de lână, cum să învârtă fusul sau aruncându-i din când în când câte o vorbă despre măritiș.

Daphnis însă, care avea acum destul timp liber și avusese vreme să-și folosească istețimea, puse la cale un plan prin care să o vadă. În fața casei lui Dryas, ba chiar alături, creșteau doi mirți înalți și o tufă de iederă. Mirții nu erau foarte departe unul de altul, iar între ei se întindea iedera, într-o parte și-n alta, astfel că forma un fel de boltă umbrită de frunzele celor doi mirți, care se acopereau unele pe altele. Ciorchini mulți cu bobițe mari cât strugurii atârnav de vițe. Iată, deci, că o mulțime de păsări iernatice dădeau târcoale acestor ciorchini, negăsind nimic altceva pe câmpii; erau multe mierle, sturzi, porumbei, grauri și alte păsări care se hrănesc cu aceste bobițe de iederă. Sub pretextul că merge să vâneze aceste păsări, Daphnis reuși să iasă din casă, umplându-și traista cu tot felul

de bunătați câmpenești pe care le luase cu el ca să fie crezut mai bine, pe lângă care adăugă lațuri și clei pentru vânatoare. Deși locul se afla la numai vreo zece stadii depărtare, zăpada, care încă nu se topise, îl cam încurca pe tânărul păstor. Însă orice piedică pălește în fața dragostei, încât treci și prin foc, și prin apă, și chiar și prin zăpezile scițiene. Astfel, făcându-și cale prin omăt, ajunse la căsuță și, după ce se scutură de zăpadă, își scoase lațurile și cleiul. Apoi, se așează și dădu uitării toate din jurul lui, mai puțin păsărelele și pe Chloe.

Multe păsări se rotiră în jurul tufelor și multe fură prinse în lațul lui Daphnis, dându-i destul de muncă și făcându-l să alerge de colo-colo ca să strângă, să omoare și să smulgă penele vânatului său. Totuși, nimeni nu ieși afară din căsuță; nu vedeai nicăieri nici bărbat, nici femeie, ba nici măcar vreo găină rătăcită la ușă, ci toate stăteau închise în casă, la căldură. Bietul Daphnis nici nu mai știa ce altceva să facă în afară de a sta pironit locului, părându-i-se că era lipsit de orice urmă de noroc. Ar fi vrut el, negreșit, să bată la ușă, însă avea nevoie de un motiv anume, și încă unul plauzibil; întoarse ideea pe toate părțile în mintea lui și hotărî că, totuși, acesta era lucrul cel mai înțelept pe care-l putea face, așa că se gândi ce ar fi putut să spună:

— „Am venit să iau foc. – Și n-ai găsit pe nicăieri mai aproape de casa lui Lamo, care-i la zece stadii depărtare? – Am venit să împrumut pâine. – Cum, când ai traista plină de bunătați? – Voiam niște vin. – Cum așa, când voi ați făcut vinul mai deunăzi? – Un lup m-a urmărit. – Și unde sunt urmele lupului? M-am apropiat de aici pe când vânam păsări. – Și dacă le-ai prins de ce nu te întorci acasă? – Trebuie să o văd pe Chloe.” Dar cum poate cineva să le mărturisească asta părinților unei fete? În plus, casa e tăcută și toți sunt înăuntrul. Toate motivele astea dau de bănuț, așa că e mai bine să tac. O voi

revedea pe Chloe la primele raze ale soarelui de primăvară, de vreme ce se pare că soarta nu mă lasă a o vedea iarna asta.

Toate aceste gânduri se roteau în mintea lui neliniștită și, luându-și vânatul, se hotărî să plece. Însă chiar atunci, de parcă Eros se îndurase de el, se întâmplă ca Dryas și ai lui să șadă la masă. Carnea fusese adusă și împărțită, pâinea era pusă pe masă, iar vinul fusese amestecat în ulcior. Însă în vreme ce ei erau ocupați cu altele, unul dintre câinii care păzeau turmele înșfăcă o bucată de carne și fugi pe ușă afară cu ea. Dryas era tare mâhnit, căci acea bucată urma să fie mâncată de familie, și, punând mâna pe o bâță, o luă pe urmele câinelui, alergând de parcă era și el tot vreun câine. În urmărirea aceasta, ajunse tocmai la tufele de iederă, unde dădu peste tânărul Daphnis pregătindu-se de plecare cu toate păsările vâdate în spate. Astfel, uită cu totul de câine și de carne, izbucnind dintr-odată: „Bună ziua, măi băiete!”, după care îl îmbrățișă și-l sărută și, prinzându-l de mână, îl conduse în casă.

Puțin le lipsi lui Daphnis și Chloe să nu cadă amândoi la pământ când se văzură prima dată. Totuși, au rămas în picioare, și-au dat ziua bună și s-au sărutat, ceea ce le-a servit de sprijin ca să nu cadă. După ce Daphnis și Chloe își primiră mult-sperata sărutare, tânărul păstor se așeză în fața focului, punându-și pe masă mierlele, porumbeii și sturzii; apoi, începu a le povesti cum, făcându-i-se urât de statul în casă, se hotărâse să iasă la vânătoare ca să se mai recreeze, cum le prinsese pe unele cu clei, iar pe altele cu lațul în vreme ce se hrăneau cu lăcomie din tufele de iederă și cu bobitele de mirt. Cei ai casei începură a-l aplauda și a-l lăuda pe Daphnis, de parcă l-ar fi avut musafir în casa lor pe însuși Apollo⁶. Îi cerură lui Chloe să le aducă mâncarea și să le umple paharele cu vin. Ea se supuse,

⁶ Apollo – zeul zilei, al luminii și al artelor, protector al poeziei și al muzicii, personificare a Soarelui (n. trad.).

umplându-le paharele tuturor cu o mulțumire veselă, însă, când ajunsese în fața lui Daphnis, îl privi încruntată, căci voia să se prefacă supărată că el, deși era atât de aproape de casa ei, ar fi voit să plece pe furiș, fără măcar să o vadă. Totuși, înainte de a se încrunta la el, sărută paharul lui și luă și ea o înghițitură din vinul lui, după care i-l întinse. Daphnis, deși mai-mai să se înece de sete ce-i era, sorbi vinul pe-ndelete, ca să aibă mai mare plăcere.

Cina se încheie, iar masa fu strânsă. Cu toții începură a-l întreba pe Daphnis cum se descurcaseră Lamo și Myrtale în iarna aceea, numindu-i mereu „părinți fericiți”, căci aveau un asemenea fiu și sprijin al bătrâneților lor. Iar lui Daphnis nu-i displăcea deloc să fie astfel lăudat în fața lui Chloe. Când cei ai casei îl opriră la ei pentru ca a doua zi să-i aducă jertfe lui Dionis alături de ei, puțin îi mai lipsea ca, de bucurie, îndrăgostitul, încântat peste măsură, să nu se închine lor în loc de Dionis. Astfel, își scoase din traistă bunătățile pe care le luase de acasă și păsările, pe care le sorti pregătirii pentru cină. Se aduse un ulcior nou plin cu vin și se făcu un foc mai mare în vatră. Când se lăsă noaptea cu totul, se așază din nou masa. După cină, în timpul căreia tot spusese povești vechi sau cântară câteva melodii câmpenești, se duseră cu toții la culcare: Chloe cu mama ei, iar Daphnis cu Dryas. Cu toate astea, nimic nu o bucura pe Chloe mai mult decât gândul că a doua zi dimineăța avea să-l vadă iarăși pe Daphnis al ei. La fel, și Daphnis se mângâia cu o bucurie deșartă, părându-i-se o fericire chiar să se culce măcar cu tatăl lui Chloe, în vreme ce visa că o îmbrățișa și o săruta pe ea.

Dimineăța dădu înghețul, iar vântul dinspre nord sufla mai aspru ca oricând. Se treziră cu toții, pregătindu-se de sărbătoare. Rugându-se solemn lui Dionis, Dryas îi sacrifică un berbec, ridicând un foc mare ca să frigă carnea aceea. Pe când

Nape pregătea pâinea, iar Dryas frigea berbecul, Daphnis și Chloe avură timp să iasă pe nevăzute din casă și să se ascundă după tufișul de iederă, ale căror ramuri le unseră cu clei, pregătind și lațurile. Apoi, începură a se săruta nestingheriți, vorbindu-și astfel în dulcele limbaj al dragostei: „Chloe, am venit mânat de dorul tău.” „Știu, Daphnis.” „Pentru tineucid eu bieteled pasări.” „Ce sunt eu pentru tine?” „Să nu mă uiți!” „N-am să te uit, ți-o jur în numele Nimfelor, în fața cărora ți-am închinat iubirea mea în peșteră, unde vom merge iarăși de îndată ce omățul se va topi.” „Dar omățul este mare, Chloe, și tare mă tem să nu mă topesc eu înaintea lui.” „Curaj, dragul meu, soarele arde cu putere.” „Ah, dacă ar arde ca flacăra care îmi mistuie inima!” „Te joci cu vorbele ca să mă amăgești!” „Ba nu, îți jur pe caprele pe care mi-ai cerut să-ți jur odată!”

În vreme ce Chloe îi răspundea astfel lui Daphnis, Nape îi strigă, iar ei se grăbiră să intre în casă cu un vânat și mai bogat decât în ziua de dinainte. Acum, după ce îi jertfiră lui Dionis cel mai bun vin, se așezară la masă, încununându-i cu ramuri de iederă. Când sosi vremea plecării, după ce plânseseră cu toții cât putură de mult, îl trimiseră pe Daphnis acasă, umplându-i traista cu carne și pâine. Îi dădură și porumbeii și sturzii să-i ducă lui Lamo și Myrtale, căci ei mai puteau prinde alte pasări cât timp rezista înghețul și aveau tufele de iederă alături. Astfel, după ce-i sărută pe toți și pe Chloe la urmă (ca să poarte cu el sărutul ei, întreg și neatins), Daphnis își văzu de drum. A mai venit apoi deseori și prin alte mijloace, astfel că iarna nu-i putu lipsi de plăcerile dragostei.

Era acum pe la începutul primăverii. Zăpada se topise, pământul se arăta privirii descoperit și totul era de un verde crud. Păstorii își duseră turmele la pășune, iar Chloe și Daphnis o luară înaintea tuturor, căci slujeau unui păstor mai puternic. Mai înainte de toate se duseră la Nimfe, în peșteră, apoi la Pan și

fluierul lui, iar la urmă merseră la stejarul lor, unde se așezară ca să-și păzească turmele, să se sărute și să se îmbrățișeze cu ardoare. Căutară și flori cu care să împodobească statuile Nimfelor. Adierea blândă a zefirului și soarele călduț făcuseră să înflorească câteva flori, și anume toporași, narcise, ciuboțica-cucului și alte câteva aduse de începutul primăverii. După ce împodobiră astfel statuile zeilor, își puseră într-un ulcior lapte proaspăt de la oi și de la capre. Începură apoi să cânte din fluier, întrecându-se în arta muzicii cu privighetorile. Acestea le răspunseră ușor, făcând să răsunе luncile și murmurând numele lui Tereus și cel al lui Itys⁷. Ici și colo se auzea behăitul vesel al turmelor, iar mieii săreau și sugeau, încovoiindu-se sub mamele lor. Berbecii umblau mereu pe urmele oilor nefătate, sărind de la una la alta. Și țapii se dădeau pe lângă capre, sărind aprinși de dragoste, ba chiar se și băteau pentru ele, astfel că fiecare își avea perechea lui pe care o păzea cu sfințenie ca niciun alt țap să nu le ademenească.

Până și bătrânii care vedeau astfel de priveliști se înflăcărau de dragoste, și cu atât mai mult Daphnis și Chloe, căci mult timp tânjiseră după plăcerile dragostei, iar acum se

⁷ În mitologia greacă, Tereus era un rege trac, fiul lui Ares (zeul războiului) și soțul lui Procne (sau Procul), împreună cu care avea un fiu, pe Itys. Tereus, tânjind după frumoasa Philomela, sora soției sale, o face a lui cu forța, după care îi taie limba și o ține captivă, astfel încât să nu poată povesti nimănui nimic, zicându-i soției sale că sora ei a murit. Philomela își țese trista ei poveste și reușește să i-o trimită surorii ei în secret. Drept răzbunare, Procne îl ucide pe Itys și i-l servește drept mâncare lui Tereus. Când acesta află adevărul, hotărăște să le ucidă pe cele două surori, dar zeii olimpieni îi transformă pe toți în păsări: pe Tereus în pupăză, pe Philomela în privighetoare, iar pe Procne în rândunică. În anumite variante, ambele surori apar ca privighetori (n. trad.).

aprindeau la tot ce auzeau, se topeau la tot ce vedeau și căutau ceva mai mult decât sărutările și îmbrățișările, mai ales Daphnis. Acum, după o iarnă de odihnă și de stat în casă, căuta cu tot dinadinsul sărutările și se topea de plăcere când o strângea în brațe pe Chloe și stătea aproape de ea. Se făcuse acum mai iscoditor și mai îndrăzneț ca oricând. Astfel, îi ceru voie lui Chloe să-l lase să facă cu ea orice dorea și să stea goi unul lângă altul mai mult timp decât stătuseră până atunci, căci atâta le mai rămăsese din învățăturile bătrânului Philetas și era singurul leac pentru a-și ușura suferințele dragostei. Chloe însă îl întrebă ce ar putea face mai mult decât să se sărute, să se îmbrățișeze și să se culce amândoi pe pământ, sau ce ar obține dacă ar sta gol deasupra unei fete goale?

— Același lucru – zise el – pe care îl fac și berbecii oilor și țapii caprelor. Nu vezi că, după aceea, nici ele nu fug de ei, nici ei nu se mai obosesc să alerge după ele, ci se bucură mâncând împreună liniștiți. Asta... mi se pare o îndeletnicire plăcută care ar putea ține în frâu amărăciunile dragostei.

— Cum, Daphnis? Dar tu nu vezi că aceste capre și oi, și țapii și berbecii stau în picioare? Ei sar și ele îi țin în spate. Și totuși, tu îmi ceri să mă culc cu tine, și-ncă goală! Și cu cât sunt ele mai acoperite cu lâna lor decât mine cu toate hainele acestea pe mine!

Daphnis fu convins și, așezând-o jos, se întinse lângă ea și rămase așa multă vreme, neștiind cum să facă ceea ce își dorea cu ardoare. O ridică și o întoarse, vrând să facă precum țapii și caprele. Însă în felul acesta găsea și mai puțină plăcere, așa că se dădu la o parte și începu să plângă și să se jelească văzând că era mai nepriceput și decât un țăp în misterele artei dragostei.

Avea totuși un vecin, un țăran ce se numea Chromis și care era la o vârstă la care se putea spune că începea să

îmbătrânească. Se însurase cu o fată din alt oraș – o tânără frumoasă și plină de viață, mult prea delicată și prea veselă pentru viața la țară. Numele ei era Lycenia și, văzându-l pe Daphnis în fiecare zi, dis-de-dimineață, cum își ducea caprele la pășune, iar seara, la asfințit, mânându-le spre casă, o cuprinse dorința de a-l ademeni pe tânăr prin daruri astfel încât să-i devină iubit.

Odată, pândind ocazia potrivită, reuși să-l prindă singur-singurel și-i dăruie un fluier frumos cam neobișnuit, un fagure de miere și o traistă nouă din piele de căprioară, însă de vorbit nu-i spuse niciun cuvânt despre gândurile ei, căci bănuia că el era îndrăgostit de Chloe. Îl văzuse mereu în preajma fetei și-i dădea seama după privirile pe care și le aruncau, după semnele pe care și le făceau, după râsetele și chicotelile lor.

Într-o dimineață însă, spunându-i lui Chromis că se duce la o vecină care năștea, îi urmărie pe cei doi tineri la o oarecare distanță, după care se ascunse într-un desiș, de unde auzi tot ce-și spuneau și văzu tot ce făceau. Nu-i scăpară nici lacrimile neștiutorului Daphnis. I se făcu milă de situația nefericiților îndrăgostiți și, reflectând puțin, își dădu seama că i se ivea o dublă ocazie: să-i ajute pe cei doi și să-și îplinească și ea dorința. Astfel, puse la cale următorul plan: a doua zi, spunând că se va duce iarăși la vecina care năștea, merse direct și fără niciun ascunziș la stejarul unde stăteau Daphnis și Chloe unul lângă celălalt. Prefăcându-se cu adevărat mâhnită, începu a zice:

— Ajută-mă, Daphnis, scapă-mă! Un uliu mi-a răpit cea mai frumoasă dintre cele douăzeci de găște ale mele, pe care însă, din pricina greutateii ei, n-a putut-o ridica sus, la cuibul lui, ci a căzut cu ea pe aici, în mijlocul acestei pădurici. Pentru numele Nimfelor și al lui Pan, te rog, Daphnis, vino cu mine în pădure să-mi salvezi găscă! Eu nu îndrăznesc să intru singură în pădure. Nu lăsa, deci, să mi se împruțineze numărul de găște, și

poate că are să ți se tragă și ție câștig din asta, căci, de vei ucide uliul, nu se va mai apropia niciunul să-ți răpească vreun ied sau vreun miel. Chloe va avea grijă ea de turme în vremea asta, căci caprele o cunosc drept tovarășa ta nelipsită.

Daphnis, fără să-și dea seama ce gânduri avea femeia, se ridică în mare grabă și, luându-și bâta, o urmă pe Lycenia, care îl duse cât mai departe de Chloe. Însă când ajunseră în partea cea mai deasă a pădurii, femeia îl rugă să se așeze la marginea unui izvor și-i vorbi astfel:

— Daphnis, tu o iubești pe Chloe, lucru pe care l-am aflat aseară de la Nimfe. Lacrimile pe care le vărsai atunci mi-au fost arătate de aceste zeițe într-un vis și mi-au poruncit să te salvez și să te învăț secretele dragostei. Aceste secrete nu sunt nici sărutările, nici îmbrățișările, și nici ceea ce ai văzut tu că fac berbecii și țapii. Sunt alte lucruri mult mai dulci decât acestea, care îți aduc o plăcere mai îndelungată. Dacă vrei să scapi de tristețea ta apăsătoare și să guști din această plăcere și dulceață pe care o cauți și pe care ți-o dorești atât de mult, vino și lasă-te în voia mea precum un școlar, iar eu, ca să le fac pe plac Nimfelor, îți voi fi iubită.

La toate acestea, Daphnis, fiind un păstor simplu și un tânăr arzând de dorință, nu se putea stăpâni de bucurie și se aruncă la picioarele Lyceniei, implorând-o să îl învețe cât mai repede această artă, pentru ca apoi să o învețe și el pe Chloe. Toate astea nu numai că le considera un dar neobișnuit și de neimaginat al zeilor, dar îi și promise femeii că-i va dăruia, pentru bunătatea pe care i-o arăta, câteva sortimente din cele mai bune brânzeturi, un ied neîntărcat, ba chiar și capra. Văzându-l pe păstor atât de plin de dorința de a ști și nerăbdător peste măsură, Lycenia începu să-l învețe astfel: îl chemă să se așeze cât putea de aproape de ea și să o sărute tot atât de des pe cât o săruta și pe Chloe, iar în vreme ce o sărută

să o strângă în brațe și să o lipească de trupul lui, culcându-se cu ea pe pământ. Toate acestea fiind făcute și stând întinși unul lângă altul, când îl văzu arzând de dorință, îl ridică puțin, se strecură sub el nu fără pricepere, îndrumându-l după bunul ei plac către locul atât de dorit și mult căutat. Ceea ce s-a petrecut apoi n-a fost nici neobișnuit, nici necuviincios: firea lucrurilor și Lycenia i-au arătat cum să facă restul.

După ce această lecție mult-dorită luă sfârșit, Daphnis, care avea încă mintea lui copilărească, vru să plece imediat și să fugă la Chloe să-i arate și ei toate câte învățase, temându-se că, de-ar mai zăbovi puțin, ar putea uita totul. Însă Lycenia îl opri, zicându-i:

— Mai trebuie să știi un lucru, Daphnis: eu n-am avut acum nicio durere de pe urma acestei întâlniri cu tine, căci sunt femeie și cunosc foarte bine toate acestea, pe care le-am trăit și altădată. Un tânăr m-a învățat toate acestea, luându-mi în schimb fecioria. Însă când Chloe va încerca prima dată asta cu tine, are să țipe, să plângă și să sângereze de parcă ai fi tăiat-o. Tu însă nu te teme de sângerea ei, ci, după ce o vei fi convins-o să ți se dea, adu-o aici, unde, de va plânge sau va striga, să n-o audă nimeni; iar de va fi plină de sânge, se va putea spăla în acest izvor. Și nu uita, Daphnis, că eu te-am făcut bărbat înaintea lui Chloe!

După ce-l avertiză astfel, Lycenia îl sărută și plecă pe o altă cărare din pădure, de parcă încă își mai căuta găscă. Daphnis însă, după cele ce auzise, pierdu mult din avântul ce-l avusese mai înainte de a se duce la Chloe. Nu îndrăzneă să îi ceară mai mult decât sărutările și îmbrățișările de mai înainte, căci nu putea îndura ca ea să strige de parcă el i-ar fi fost vreun dușman, sau să verse lacrimi de suferință sau de neliniște din cauza lui, și cu atât mai puțin să sângereze de parcă ar fi fost înjunghiată de Daphnis. El însuși suferise astfel de dureri nu cu

mult timp în urmă, când fusese bătut de methymnieni, astfel că se înfiora la simpla vedere a sângelui și era convins pe deplin că sângele nu poate ieși decât din vreo rană. Hotărî, deci, să se desfăteze cu ea la fel ca până atunci și să trăiască plăcerea în închipuire.

Ieși din pădure și se întoarse la locul unde ședea Chloe împletind o cunună de toporași, zicându-i că salvase gâsca și omorâse uliul. Apoi, punându-și brațele în jurul ei și strângând-o la piept, o sărută așa cum o sărutase și pe Lycenia în timpul acelei dulci îndeletniciri. Asta socoti că o putea face, nepărându-i-se deloc primejdios. Chloe îi puse cununa pe cap și-i sărută părul mai frumos decât toporașii, dându-i din traista ei pâine și smochine, iar pe când el mânca, mânca și ea din gura lui, ca un pui de pasăre mic și neajutorat.

Pe când mâncau ei astfel, hrănindu-se mai mult cu sărutări decât cu bucatele ce le aveau, văzură barca unui pescar apropiindu-se. Vântul sufla blând, marea era calmă și o mare liniște plutea în aer. Dându-și seama că trebuiau să vâslească cu hotărâre, se puseră pe energic pe treabă, căci se grăbeau să ducă un nou soi de pește de apă sărată – o delicată perfectă pentru cei mai bogați dintre locuitorii din Mitylene. Ca să mai facă să le treacă oboseala, începură a cânta melodii sau ode de mare în vreme ce vâsleau cu putere, mai răsunător fiind glasul cârmaciului, la care se adăugau glasurile tuturor celorlalți, unindu-se într-unul singur și răspunzându-i de parcă ar fi fost vreun cor. Petrecându-și timpul astfel în larg, glasurile lor se pierdeau, topindu-se parcă în aer. Însă când treceau pe sub vreo stâncă sau când ajungeau în vreun golfuleț, cântecele lor răsunau mai tare și glasurile lor ajungeau din ce în ce mai deslușite pe uscat. O vale adâncă din dreptul câmpiei culegea sunetele întocmai ca un fluier, trimițând înapoi și sunetul vâslelor, și glasurile marinarilor, fermecând auzul. Sunetului

care venea la început dinspre mare îi răspundea ecoul lui ce venea dinspre uscat, răsunând însă mult mai târziu, căci începea cu întârziere. Daphnis, atent la muzica ce se auzea, stătea cu ochii pironiți la mare și la barca ce luneca pe ape ca o pasăre plutind în aer, fiind foarte emoționat și străduindu-se să rețină câte ceva din cântece pentru ca mai apoi să le poată cânta la fluierul lui. Însă Chloe, auzind atunci pentru prima dată ceea ce se numea *ecou*, privea visătoare când spre mare, atentă la cântecele marinarilor, când spre pădure, căutându-i cu privirea pe aceia care le răspundeau de acolo cu atâta răsunet. Apoi, când barca trecu mai departe, se lăsă o tăcere adâncă în vale, iar ea îl întrebă pe Daphnis dacă nu cumva mai era vreo altă mare dincolo de stânci și altă barcă trecând pe acolo cu alți pescari care să cânte aceleași cântece și care să tacă deodată. Daphnis îi răspunse cu un zâmbet dulce și, sărutând-o și mai dulce, puse cununa de toporași pe capul ei, spunându-i povestea lui Echo în schimbul promisiunii de a primi de la ea alte zece sărutări:

— Draga mea, sunt mai multe feluri de Nimfe: Meliadele, Dryadele și Heleidele⁸ – toate foarte frumoase și cu glasuri muzicale. Echo era fiica uneia dintre acestea și era muritoare, căci avea tată pe unul dintre muritori. Cu toate acestea, era de o frumusețe răpitoare, asemenea mamei ei. Fu educată de Nimfe, iar Muzele o învățară să cânte la fluier, la liră, și chiar și la lăută. Într-un cuvânt, putea cânta orice. Astfel, când crescuseră și ajunseseră în floarea frumuseții, începu a dansa alături de Nimfe și a cânta cu Muzele, fugând însă de orice bărbat, fie el muritor sau zeu, ținând la fecioria ei mai presus de toate. Pan văzu toate acestea și se înfurie pe frumoasa fecioară, fiind gelos pe muzica ei și neputându-se atinge în niciun fel de frumusețea ei. De aceea, îi stârni pe păstori și pe căprari împotriva ei, astfel că, în furia lor

⁸ Meliadele sunt Nimfele pădurilor de frasin; Dryadele – Nimfele pădurilor de stejar, iar Heleidele – Nimfele bălților (n. trad.).

disperată, asemeni câinilor și lupilor, o rupseră în bucăți, împrăștiindu-i mădulele care încă răsunau de cântec prin toate colțurile pământului. Pământul, sub privirile supraveghetoare ale Nimfelor, îi îngropă aceste mădule, păstrând în ele cântecul răsunător. Prin voința și ordinul Muzelor, ele redau și astăzi sunetele tuturor lucrurilor, răspunzând la glasul fecioarelor, al zeilor, al oamenilor, al fluierelor și al animalelor, tot așa precum făcea și pe când era în viață. Ba chiar și lui Pan îi răspunde atunci când îl aude cântând din fluier, iar el, auzind sunetul, sare deodată și aleargă pe urmele lui prin munți, nu atât să-l prindă, cât să vadă cine era ucenicul care se ascunde.

Când Daphnis termină de spus această poveste, Chloe îi dădu nu numai zece, ci nenumărate sărutări. Echo repeta și ea aceeași poveste și era martoră că el nu mințea.

Acum, când soarele ardea tot mai tare, când primăvara era pe sfârșite și vara venea să-i ia locul, se simțeau ispitiți de noile plăceri ale verii. Daphnis înota în râu, iar Chloe se scălda la izvoare; cântând din fluier, el se întrecea cu freământul pinilor, iar ea, cu vocea ei, se lua la întrecere cu privighetorile. Uneori prindeau lăcuste guralive, alteori greieri cântăreți, culegeau flori și scuturau pomii de fructe. Câteodată se culcau goi pe o piele de capră pe care o luau cu ei. Ușor și-ar fi pierdut Chloe fecioria dacă Daphnis nu s-ar fi înspăimântat de sânge. De aceea, temându-se ca nu cumva vreodată mintea să nu-i fie orbită de iubire, de multe ori n-o lăsa pe Chloe să se dezbrace, ceea ce o uimea pe fată, dar rușinea o împiedica să-l întrebe care era motivul.

În vara aceea, Chloe avu mulți pretendenți, mare parte din ei veniți din toate părțile la Dryas să-i obțină bunăvoința ca să o capete pe ea. Unii aduceau și daruri, alții făceau promisiuni mărețe. Nape era amețită de atâtea făgăduieli și încercă a-

convinge pe Dryas să o mărite pe fată, căci nu era bine să o mai țină în casă la vârsta ei. Și cine știe, își putea pierde oricând fecioria, măritându-se cu vreun păstor pentru vreun măr sau vreun trandafir, căci prea își petrecea toată ziua pe pajiști. De aceea, era mai bine să o facă de pe acum gospodină la casa ei, iar darurile pe care le-or primi pentru ea să le păstreze pentru copilul lor adevărat, căci li se născuse de curând un băiat voinic. Dryas mai-mai să se lase convins, căci i se ofereau daruri din ce în ce mai mari, cu mult peste așteptările pe care le putea avea o fată de la țară și o păstoriță. Alteori, se gândea însă că fata merita ceva mai bun decât să fie dată după vreun măscărici și că, dacă avea să-și găsească vreodată adevărații părinți, ar fi putut să-i aducă lui și familiei lui multe bucurii. Așadar, răspunsurile lui către pețitori erau dintre cele mai variate, ducându-i cu vorba de pe o zi pe alta, timp în care se alegea cu nenumărate daruri.

Când Chloe află de toate acestea, se întristă mult, însă ascunse asta de Daphnis mult timp, căci nu voia să-i provoace nicio suferință. Însă când el începu a insista și o rugă să-i spună ce se petrecea, părănd chiar mai necăjit acum când nu știa nimic decât dacă ar fi știut, biata fată îi mărturisi toate cuvintele prin care Nape încerca să-l convingă pe Dryas să o mărite degrabă și cum Dryas nu refuzase, ci numai amânase hotărârea până la culesul viei. Daphnis, aflat pe culmile disperării, se așeză și începu să plângă cu amar, zicând că, dacă Chloe îi va fi luată de lângă el, va muri, însă nu numai el, ci toate turmele, căci pierdeau o păstoriță atât de dragăstoasă.

După o astfel de răbufnire, Daphnis își veni iarăși în fire și, adunându-și curajul, hotărî să îl convingă pe Dryas să fie de partea lui, așezându-se laolaltă cu ceilalți pețitori cu speranța de a le-o lua cu mult înainte celorlalți pețitori. Un singur lucru îl neliniștea peste măsură, și anume că tatăl lui, Lamo, nu era un

om bogat. Asta îl întrista și-i slăbea nădejdea. Cu toate astea, se hotărî să o ceară, iar Chloe fu și ea de aceeași părere. Lui Lamo nu îndrăzneă să-i vorbească, însă îi povesti zâmbitor Myrtalei nu numai despre dragostea lui, ci și despre însurătoare.

Noaptea, pe când stăteau în pat, Myrtale îi povesti soțului ei, care însă primi vestea foarte supărat și o certă că se gândea să lase un tânăr ca Daphnis să ia o fată de păstor, când toate semnele arătau că el trebuia să aibă un destin măreț. Iar de avea să-și găsească adevărații părinți, nu numai că-i va elibera, ci îi va face stăpâni peste pământuri întinse. Myrtale, de teamă ca, pierzând orice nădejde de dragoste, Daphnis să nu-și facă singur samă, îi spuse că Lamo refuzase căsătoria lor din alte motive:

— Băiete, noi suntem săraci și mai bine ne-ar fi să avem o noră care ne aduce câte ceva decât să capete ea ceva de la noi. Pe de altă parte, ei sunt oameni bogați, astfel că umblă după soți cu o oarecare stare. Tu mergi și convinge-o pe Chloe pentru ca ea să-și convingă tatăl să nu ceară prea multe, ci să ți-o dea ție în căsătorie, căci de bună seamă că și ea te iubește pe tine și ar vrea de sute de ori mai bine să se culce lângă un bărbat sărac și chipeș, decât lângă un măscărici bogat.

Acum, Myrtale, care nu credea că Dryas avea să consimtă vreodată la această căsătorie de vreme ce avea de unde alege dintre atâția pețitori bogați, se gândi că procedase tocmai bine și împiedicase cu dibăcie nunta. Daphnis nu știa ce să zică despre planul acesta, astfel că, trezindu-se cum nu se poate mai departe de ceea ce-și dorea – lucru des întâlnit la îndrăgostiții săraci –, începu a se plânge de starea lui și ceru din nou ajutorul Nimfelor. Acestea îi apărură noaptea în vis, la fel cum făcuseră și mai înainte. Din nou îi vorbi cea mai mare dintre ele:

— Altceineva dintre zei se îngrijește de căsătoria lui Chloe, însă noi îți vom da câteva daruri care îl vor convinge cu ușurință pe tatăl ei, Dryas. Acea corabie a methymnienilor a cărei frânghie a fost mâncată de caprele tale a fost dusă de vânt departe de țărm. În acea noapte, s-a iscat o furtună pe mare: vântul o sufla cu putere înspre uscat, lovind-o de stânci. Acolo a eșuat, cu tot ce se afla pe ea. Însă valurile au răpit o pungă în care se găsesc trei mii de drahme, pe care o vei găsi acoperită cu mușchi, lângă un delfin mort, pe unde nu calcă nici picior de trecător, ci dimpotrivă, face cale întoarsă și fuge cât îl țin puterile, ferindu-se de mirosul peștelui putrezit. Tu însă grăbește-te să te apropii, ia-o și dă-i-o lui Dryas. Deocamdată ți-e destul ca să nu pari sărac, iar cu timpul vei deveni și bogat.

Spunând acestea, dispărură odată cu noaptea. Acum se luminase de ziuă și Daphnis sări din pat cum nu se putea mai vesel, grăbindu-se să-și mâne caprele la pășune. După ce o sărută pe Chloe și se închină Nimfelor, coborî grăbit spre mare, dând de înțeles că voia să se scalde acolo. Mergând pe mal aproape de linia unde valurile mângâiau țărmul, căuta neconținut cele trei mii de drahme. Curând însă văzu că nu avusese prea multă bătaie de cap cu asta, căci îl ajunse mirosul delfinului eșuat pe țărm, putrezind pe nisipul fin. Când prinse mirosul acela, îl luă drept îndrumător spre comoară, merse în direcția aceea și, îndepărtând mușchiul, găsi punga cea plină cu arginți. O luă și și-o ascunse în traistă, însă nu plecă de acolo până ce nu le slăvi pe Nimfe și marea cu un devotament plin de bucurie, căci, deși era un păstor de capre, acum îi era îndatorat mării și chiar credea că marea e mai bună decât uscatul, căci ea îl ajutase să se însoare cu Chloe. Astfel, punând mâna pe cele trei mii de drahme, nu mai zăbovi și, simțindu-se nu numai cel mai bogat dintre țăranii de acolo, ci chiar decât toți oamenii din lume, alergă la Chloe, îi povesti visul lui, îi arătă punga și o rugă

să vadă de turmele lui până ce se va întoarce iarăși. Apoi, o porni întins la Dryas, intrând la el ca cel mai mare stăpânitor din lume. Îl găsi bătând grâul împreună cu Nape, vorbindu-și între ei foarte aprinși despre măritişul lui Chloe. El le vorbi astfel:

— Dați-mi-o mie de soție pe Chloe, căci eu știu a cânta frumos din fluier, știu să tai la vie și să sădesc pomi. Cunoscut cum și când trebuie arat pământul și cum se vântură grâul. Despre cum știu să-mi pasc și să-mi îngrijesc turmele poate să vă spună Chloe. Cincizeci de capre am primit de la tatăl meu, Lamo, iar sub îngrijirea mea s-au făcut încă pe atâtea, dublându-le numărul. În plus, am crescut țapi buni și de soi, pe când altădată dădeam caprele după țapii altora. Ba, mai mult, sunt tânăr și sunt pentru voi un vecin de care nimeni nu se plânge. Pe mine m-a alăptat o capră, tot așa cum și pe Chloe a hrănit-o o oaie. Cu toate că prin acestea îi întrec pe ceilalți cu mult, nici în daruri nu voi fi mai prejos. Ei vor fi promisi că vă vor da cele mai slabe turme de oi și de capre, vreo pereche de boi jerpeliți sau boabe de grâu pe care nici găinile nu le-ar mânca și altele ca acestea, însă eu vă voi da trei mii de drahme. Numai să nu afle nimeni de acestea, și cu atât mai puțin tatăl meu, Lamo.

Zicând acestea, îi puse punga în mână, îl îmbrățișă pe Dryas și-l sărută. Când dădură cu ochii de o grămadă așa de mare de bani, nu stătură mult pe gânduri, ci i-o promiseră pe Chloe de soție, hotărând să se ocupe și de a obține consimțământul lui Lamo. Nape rămase, deci, acasă cu Daphnis, mânând boii la arie să bată spicele. Dryas, așezând cu grijă punga cu arginți în locul unde pusese și semnele de recunoaștere ale lui Chloe, plecă îndată spre casa lui Lamo și a Myrtalei ca să le ceară băiatul de ginere și să-i înduplece să pregătească nunta. Îi găsi măsurând orzul pe care îl vânturaseră mai înainte și cu inima îngreunată, căci anul acela erau cât pe ce

să piardă sămânța. Dryas încercă să-i liniștească, spunându-le că așa fusese peste tot și că toți se plâneau de același lucru. Apoi, le ceru încuviințarea ca Daphnis să o ia pe Chloe de soție, mărturisind că, deși alții îi oferiseră daruri scumpe, nu era nimic de capul lor. Pentru Daphnis însă nu avea să le ceară nimic în schimb, ba ar fi vrut să le dea el ceva, numai să încuviințeze nunta celor doi, căci ei crescuseră împreună și, păscându-și turmele laolaltă, se legaseră printr-o dragoste atât de puternică, încât greu le-ar fi fost să îi despartă. Acum se aflau la vârsta la care se și puteau culca împreună.

Toate acestea le spuse Dryas, ba chiar mai multe de atât, căci primise acasă trei mii de drahme drept plată pentru discursul lui pentru înfăptuirea căsătoriei. Acum, Lamo nu mai putea zice că-i sărac, fiindcă ei nu se arătaseră mândri, nici că Daphnis e încă prea tânăr, căci era de-acum un flăcău de toată frumusețea. Ceea ce-l necăjea, însă n-o putea spune, era că Daphnis ar fi putut face o căsătorie mult mai reușită de atât. Dar, după o scurtă tăcere, îi răspunse astfel:

— Bine este să preferi întotdeauna a te lega mai curând de vecini decât de străini și să apreciezi mai degrabă cinstea și sărăcia decât bogățiile. Pan și Nimfele să vă răsplătească pentru asta! Cât despre mine, eu nu voi împiedica cu nimic această căsătorie. Ba chiar ar fi o nebunie din partea mea, căci, fiind acum bătrân, aș avea nevoie de multe perechi de mâini să mă ajute la treburile de zi cu zi de nu m-aș lega cu casa voastră. Ah, ce lucru plăcut și grozav ar fi acestea! În plus, Chloe e fată căutată de mulți, frumoasă și cu purtări alese în toate. Eu însă fiind numai un rob și nefiind stăpân pe niciun lucru, trebuie să-i spun toate acestea domnului și stăpânului meu, astfel ca și el să-și dea consimțământul. Hai, deci, să cădem de acord și să amânăm nunta până toamna următoare, căci, după câte ne spun cei care vin aici de la oraș, atunci va sosi și el aici. Abia atunci

vor deveni și ei soț și soție, iar până atunci lasă-i să se iubească drept frate și soră. Totuși, află, Dryas, că tânărul pe care ești atât de nerăbdător să ți-l faci ginere este cu mult mai presus de noi.

Astfel încheind Lamo, îl îmbrățișă pe Dryas și-l sărută, rugându-l să bea împreună, căci soarele se ridicase la amiază și, mergându-i alături o bună bucată de drum, purtându-se cu el cu mare bunătate. Dryas însă rămăsese cu gândul la ultimele cuvinte ale lui Lamo, astfel că mergea întrebându-se tulburat cine ar putea fi acest Daphnis. „A fost, într-adevăr, alăptat și îngrijit de o capră, prin voia zeilor. E frumos la chip și nu seamănă deloc nici cu bătrânul ăsta cu nasul turtit, nici cu învechita lui femeie. În plus, avea trei mii de drahme și nimănui nu i-ar veni a crede că un simplu păstor de capre ar putea avea atâta bănet în buzunar. Oare și pe el l-o fi părăsit cineva, la fel ca pe Chloe? N-o fi fost norocul lui Lamo să-l găsească, așa cum a fost norocul meu să o găsesc pe ea? Să fi fost lângă el semne de recunoaștere la fel cu cele găsite de mine? De-ar fi așa – o, slăvite Pan! o, Nimfe preamărite! –, de și-ar afla el părinții, ar putea afla ceva și de cei ai lui Chloe, care ne sunt cu totul neștiuți!” Astfel de gânduri învălmășite îi treceau prin cap lui Dryas, visând astfel până ce ajunse la arie. Acolo îl găsi pe Daphnis așteptând, nerăbdător să afle răspunsul lui Lamo. „Bun găsit, băiete, îi zise el, viitor soț al lui Chloe!”. Îi promise, deci, că se va înfăptui căsătoria lor la toamnă, după care îi dădu mâna, asigurându-l de bunăvoința lui și de faptul că fata nu va fi soția nimănui altcuiva în afară de Daphnis.

Astfel, fără să bea sau să mănânce, Daphnis alergă mai iute ca gândul la Chloe și, plin de bucurie, îi dădu vestea nunții lor, începând a o săruta nu pe ascuns, prin vreun colțișor ferit ca mai înainte, ci ca viitoare soție a lui, luând asupra lui o parte din muncile ei: mulgea laptele în găleți, prindea cașurile cu cheag, dădu la alăptat mieluții și iezii. Când totul fu gata, se spălară,

mâncară și băură, mergând apoi să caute fructe coapte. Atunci se găseau fructe din belșug, căci era vremea când toate se coceau. Se găseau pere și mere câte voiai, unele fiind acum căzute, iar altele atârând încă în pomi. Cele de pe pământ aveau acum un miros mai parfumat, pe când cele de pe ramuri erau mai frumos colorate. Unele răspândeau aromă de vin, altele străluceau ca aurul.

Era acolo un măr din care căzuseră toate fructele, iar crengile îi erau acum goale, lipsite atât de fructe, cât și de frunze; un singur măr se mai vedea acum atârând pe vârf, mare și frumos cum nu mai găseai altul și cu un parfum atât de dulce încât le întrecea toate celelalte miresme. Ai fi zis că cel care le adunase pe toate se temea să se cațere mai sus, astfel că îl lăsase acolo, ori poate îl păstrase pentru vreun păstor îndrăgostit. Când îl văzu, Daphnis se și repezi să se urce în copac și să-l culeagă, fără a mai ține seama de împotrivirile lui Chloe care, văzându-și rugămințile astfel ignorate, fugi degrabă înapoi la turmele ei. Daphnis se urcă în copac și, ajungând în locul acela, smulse mărul în numele lui Chloe și pentru Chloe, căreia îi vorbi astfel, în timp ce ea se arăta supărată din cauza acestei aventuri:

— Dulce domniță, preafrumoasele Hore⁹ au plantat acest măr, un pom frumos l-a crescut, razele soarelui l-au rumenit și norocul l-a păstrat prin grija și bunătatea lui. Trebuia să fiu orb să-l las să cadă la pământ, să fie călcat în picioare de turme în timp ce pasc, să fie înveninat de vreun șarpe sau să las

⁹ Horele (sau Horae), fiicele lui Zeus și ale zeiței Themis, erau în mitologia greacă divinități care vegheau asupra ordinii din natură și societate, precum și asupra anotimpurilor. Trei la număr, Eunomia (Disciplina), Dice (Dreptatea) și Irene (Pacea), ele străjuiau la porțile Olympului, o slujeau pe Hera și erau însoțitoare ale Afroditei și ale lui Dionis (n. trad.).

timpul să-l strice, când e atât de rumen și frumos! Venus însăși l-a primit ca preț pentru frumusețea ei, iar eu ți-l dăruiesc ție în semn de recunoaștere al frumuseții tale, căci amândouă aveți judecători la fel: Paris¹⁰ era păstor de oi pe muntele Ida, iar eu sunt un păstor de capre pe aceste pășuni frumoase din Mitylene.

Grăind astfel, îi puse mărul în sân, iar Chloe, scoțându-l de acolo, îl sărută. Astfel, Daphnis nu regretă cu nimic îndrăzneala lui de a se urca în pom atât de sus, căci primi un sărut care-i era mai prețios chiar și decât un măr de aur.

Sfârșitul cărții a treia

¹⁰ Paris era cel mai mic fiu al lui Priam din Troia. Când i se prezice, la nașterea lui Paris, că acest copil va aduce pieirea Troiei, regele ordonă să fie ucis, însă slujitorul însărcinat cu aceasta se îndură de copil și îl părăsește pe muntele Ida. Devenit păstor, este ales de zeițele Hera, Atena și Afrodita să o aleagă pe cea mai frumoasă dintre ele oferindu-i mărul de aur făurit de zeița discordiei (Eris), care avea inscripția „celei mai frumoase”. Hera și Atena îi promet în schimb glorie și putere, însă el o alege pe Afrodita, care i-o promite de soție pe cea mai frumoasă muritoare: pe Elena, fiica lui Zeus și a Ledei (n. trad.).

~ A PATRA CARTE ~

În acest timp, veni la casa lui Lamo un rob din partea stăpânului, aducându-i de veste din Mitylene că acesta va sosi la culesul viei ca să vadă dacă nu cumva atacurile methymnienilor făcuseră vreo pagubă pe pământurile sale. Cum vara era pe sfârșite, iar toamna se apropia, Lamo se agita de colo-colo să pregătească locuința stăpânului său ca să-i facă șederea cât mai plăcută și să-și desfete ochii oriunde s-ar uita. Curăți, deci, izvoarele ca să aibă apă limpede și transparentă, scoase gunoiul din ogradă ca nu cumva să-l supere mirosul rău și aranjă livada cu mare grijă și sânguință, astfel încât totul să fie plăcut privirii, proaspăt și frumos.

Și, într-adevăr, livada era un loc cum nu se poate mai frumos și mai mândru, potrivit unei familii regale, căci se întindea cât vedeai cu ochii. Așezată pe un loc înalt, avea o suprafață de peste o mie de metri pătrați, încât ar fi cucerit cu ușurință pe oricine. Creșteau acolo copaci de tot felul: meri, peri, mirți, portocali, rodii, smochini și măslini, iar pe cealaltă parte se întindea o viță de un soi rar și care creștea mai înaltă, aplecându-se și agățându-se de meri și rodii de parcă se întreceau în frumusețe cu fructele acestora. Pe lângă aceștia, se mai găseau acolo chiparoși, dafini, platani și pini. Pe trunchiurile acestora, în locul viței de vie se întindeau ramuri de iederă ale căror fructe mici și negre imitau întocmai ciorchinii de struguri. Pomii roditori se găseau în interior de parcă ar fi fost păziți: arbuști pitici cu fructe și desișuri cu diverse tufe purtându-și bobیțele delicate și parfumate. Pe dinafară se găseau copacii fără roade, înconjurându-i pe ceilalți în chip de for de apărare sau ca un zid făcut de mâna omului.

Toți acești pomi erau împrejmuiți de un gard îngust de piatră. De la alei și până la luminișuri, toate erau așezate și bine orânduite. Pomii își împreunau ramurile și frunzele formând o boltă, încât ai fi zis că sunt așezați anume așa, și nu că astfel cresc ei, prin firea lor. Șe mai găseau și straturi de flori, unele crescute de la sine din pământ, altele răsădite de om. Trandafirii, zambilele și crinii fuseseră plantați de mâini omenești, în vreme ce toporașii, narcisele și scânțeiuțele se înălțaseră prin voia naturii. Vara găseai acolo umbră, primăvara frumusețe și parfum de flori, iar toamna plăcerea aromei de struguri copti. Fiecare anotimp își avea fructele lui.

De aici, de pe locul acesta înalt, se arăta o privescătoare frumoasă și desfătătoare a câmpiei – văcarii cu cirezile lor, păstorii cu turmele, animalele care pășteau –, dar și întinderea mării, cu corăbiile și bărcile plutind pe suprafața ei. Toate acestea dădeau un farmec aparte acestui loc plăcut și înfloritor. În mijlocul acestui paradis se găseau un templu și un altar înălțate spre lauda lui Dionis, stăpânul și protectorul locului. În jurul altarului se încolăceau ramurile cățăărătoare ale iederei, pe când templul era împrejmuit cu viță de vie. În interiorul templului erau zugrăvite scene din viața lui Dionis și ilustrări ale minunilor lui: Semele¹¹ aducându-și pe lume pruncul, frumoasa Ariadna¹² furată de somn, Lycurgus¹³ legat în lanțuri,

¹¹ Semele, fiica lui Cadmus și a Harmoniei, fiind iubită de Zeus, naște un fiu, pe Dionis (n. trad.).

¹² Ariadna, fiica lui Minos, regele Cretei, îndrăgostindu-se de Tezeu, îl ajută să înfrângă Minotaurul și să iasă din labirint. Tezeu îi promite că o va lua cu el la Atena, însă o părăsește pe insula Naxos (n. trad.).

¹³ Lycurgus, rege al tracilor, a refuzat să-l găzduiască pe Dionis în timpul peregrinărilor acestuia, interzicând și celebrarea cultului său. Drept pedeapsă, zeul i-a luat mințile (n. trad.).

Pentheus¹⁴ sfâșiat de bachante, indienii biruiți, pirații tyrhenieni schimbați în delfini¹⁵, satyri și bachante dansând¹⁶ și altele asemenea. Nici Pan nu era dat uitării în acest loc atât de plăcut, căci statuia lui fusese așezată pe o stâncă, cântându-le din fluier celor care zdrobesc strugurii sub tălpile lor și femeilor care dansează împrejur. Așadar, în această grădină care trebuia să fie prezentată într-o stare perfectă, Lamo era foarte ocupat, tăind și aruncând crengile uscate, ridicând corzile vițelor și așezând cununi de flori pe statuia lui Dionis. Apoi, aducea apă de la izvor prin șanțulețe săpate cu mare artă ca să ude florile. Acest izvor fusese descoperit de Daphnis și rareori era folosit cu scopul acesta de a uda flori; totuși, spre lauda lui, izvorul fusese numit Izvorul lui Daphnis. Lamo îi mai ceruse lui Daphnis să-și folosească toată priceperea pentru a îngriji caprele cât de mult putea, căci stăpânul lor cu siguranță va voi să le vadă, după ce lipsise atâta timp din ținut. Daphnis se și puse pe treabă, căci își dorea să fie admirat și lăudat pentru asta. În plus, dublase numărul caprelor pe care le primise în grijă de la Lamo și reușise să-și păzească turmele cu atâta pricepere, încât lupul nu-i răpise nici măcar o capră, ba chiar păreau mai grase decât oile. Dacă reușea să câștige admirația stăpânului, avea să-i fie

¹⁴ Pentheus, rege al Thebei, s-a împotrivit introducerii cultului lui Dionis, fiind pedepsit de zeu. Pe când le pândea pe bachante în mijlocul ritualurilor lor, a fost descoperit de acestea. Femeile, furioase, căci zeul le luase mințile, s-au năpustit asupra lui Pentheus, sfâșiindu-l în bucăți. În fruntea lor se afla însăși Agave, mama sa, care, pradă rătăcirii, nu și-a mai recunoscut fiul (n. trad.).

¹⁵ În drumul său spre India, unde voia să-și răspândească cultul, Dionis este răpit de pirații tyrhenieni, care vor să-l vândă ca sclav pe insula Naxos. Drept pedeapsă, Dionis îi transformă în delfini (n. trad.).

¹⁶ La serbările date în cinstea lui, Dionis este însoțit de un cortegiu format din bachante, satyri, silenii etc. (n. trad.).

mai ușor să obțină aprobarea nunții lui cu Chloe, astfel că își făcea treaba cu și mai multă sânguință și vioiciune decât de obicei: își ducea caprele la pășune dis-de-dimineată și se întorcea cu ele acasă abia seara târziu, le adăpa de două ori pe zi, alegea pentru ele cele mai bune locuri de pășunat, ba chiar se îngrijea și să aibă vase noi pentru muls, strecurători mai mari și lăzi sau cutii mai mari pentru presatul cașului. Era atât de atent să nu-i scape niciun detaliu, încât unse până și coarneau caprelor cu untură și le pieptănă părul ca să-l îndrepte, de ai fi zis, văzându-le, că sunt cu adevărat din turma cea sacră a lui Pan. Chloe îl ajuta și ea la toate treburile acestea, iar lui Daphnis i se părea că ajutorul și ochii ei făceau ca turma lui să pară mai frumoasă.

Pe când amândoi își ocupau astfel timpul, sosi un alt vestitor de la oraș cu porunca de a culege cât mai repede strugurii. El însuși avea să rămână cu ei până ce vinul va fi gata, după care se va întoarce la oraș ca să-l aducă pe stăpân, odată ce sărbătoarea culesului se va fi încheiat. Cu toții îl primiră cu mare bunăvoință și cu bunătate pe Eudromus (căci acesta îi era numele acestui vestitor însărcinat să tot alerge), începând de îndată culesul viilor: strânseră strugurii și-i aruncară la teasc, făcură mustul și-l răsturnară în butoaie, iar strugurii cei mai frumoși îi tăiară cu viță cu tot, astfel ca cei care veneau de la oraș să se poată bucura și ei de plăcerea culesului. Acum, Eudromus începu a se pregăti în grabă să se întoarcă la oraș, iar Daphnis îi făcu o mulțime de daruri, mai ales dintre cele pe care le putea oferi un păstor de capre: cașuri bine prinse, un ied mic, o piele albă de capră cu părul lung ca să aibă cu ce se îmbrăca iarna, la drum. Eudromus fu tare mișcat de toate acestea, astfel că îl sărută pe Daphnis și-i promise că va pune o vorbă bună pentru el la stăpân. Astfel, porni la drum gândind numai de bine despre toți.

Daphnis însă fu curând cuprins de tot felul de neliniști, și nici Chloe nu era mai puțin temătoare. Grijă ei era aceea că Daphnis nu era decât un flăcău obișnuit să vadă numai capre, munți, plugari și pe Chloe, iar acum avea să fie dus pentru prima dată în fața stăpânului său, pe care nu-l știa decât din auzite. Daphnis se îngrijora mai ales la gândul cum avea el să se înfățișeze stăpânului său, cum avea să se poarte și cum avea să-l trădeze tinerețea lui sfioasă. Pe Chloe o mai tulbura încă și gândul căsătoriei, temându-se ca nu cumva să fie numai un vis frumos și atât. De aceea, se sărutau neîncetat și se îmbrățișau cu ardoare, de ai fi zis că aveau să se topească într-o singură ființă. Însă acele sărutări erau amestecate cu teamă, iar îmbrățișările pline de chin, de parcă se temeau de prezența stăpânului lor, iar ei trebuiau să se ascundă. Ba mai mult, curând li se adăugă la toate acestea o nouă grijă.

Era pe acolo un văcar îndrăzneț, gălăgios și fioros, un anume Lampis, care se afla și el printre cei care o pețiseră pe Chloe de la Dryas, făcându-i multe daruri astfel încât să se încheie căsătoria. Dându-și seama că, dacă stăpânul avea să-l îndrăgească pe Daphnis, acesta va obține mâna fetei, începu a se gândi ce să facă și ce plan viclean să ticluiască pentru a-l înfuria pe stăpân și a-l întoarce împotriva păstorașului. Știind, deci, că domnul lor era mulțumit și încântat peste măsură de grădină, cugetă că cel mai bine era să pustiască locul pe cât putea și să-i strice frumusețea. Nu îndrăznea să taie copacii, căci ar fi putut fi prins din cauza zgomotului. Se gândi așadar să rupă florile. Când se înnoptă, sări zidul și începu pe unele a le smulge cu rădăcină cu tot, altora a le rupe tulpina, iar pe altele le călca în picioare de ai fi zis că-i vreun mistreț. Astfel, scăpă neauzit și nevăzut.

În dimineața următoare, Lamo intră în grădină să ude florile, însă, când văzu ce făcuse tâlharul cel răuvoitor și

întregul loc pustiit și distrus, începu a-și smulge hainele de pe el și a-i striga cu atâta putere pe zei, încât Myrtale lăsă totul deoparte și veni alergând la el. La fel făcu și Daphnis, care plecase deja cu caprele, însă se întoarse îndată. Când văzură și ei ce se petrecuse, începură a striga, a se jeli și a plânge cu lacrimi amare. Zadarnic plângeau ei acum după florile distruse, însă mai mult se temeau de stăpân. Și, într-adevăr, de i-ar fi văzut chiar și un simplu trecător, s-ar fi oprit să plângă și el alături de ei. Toată frumusețea locului pierise acum și nu mai rămăsese decât pământul gol, iar de mai scăpaseră cumva câteva flori, acelea încă mai străluceau și erau frumoase, chiar dacă zăceau la pământ. Până și albinele tot mai zăboveau deasupra lor, zumzând continuu de parcă le-ar fi cântat florilor pentru înmormântarea lor. Lamo, copleșit de durere cum era, vorbi astfel:

— Vai, vai, trandafirii mei, cum mi i-a rupt și i-a plecat la pământ! Vai de mine, cum mi-a călcat în picioare toporașii! Ah, cum mi-a smuls zambilele și narcisele acel tâlhar, cel mai rău dintre toți muritorii! Primăvara va sosi, dar ele nu vor mai da frunze; va veni și vara, și ele nu vor mai înflori; iar toamna nu vom mai avea flori nici să împletim cununi ca să împodobim capetele noastre. Cum de tu, Dionise, stăpân al acestei grădini, nu te-ai îndurat de suferința acestor flori printre care trăiai, cu a căror priveliște te desfătai și din care ți-am făcut de atâtea ori cununi? Cu ce obraz să-i arăt eu acum stăpânului meu grădina? Cu ce ochi o va privi? Ce-mi va face când o va vedea? Are să mă spânzure de un pin ca pe un bătrân tâlhar, întocmai cum a pățit Marsias¹⁷! Ba poate că și pe bietul Daphnis, gândind că poate caprele lui sunt vinovate.

¹⁷ Marsias este cunoscut în mitologia greacă drept satyrul care a îndrăznit să-l înfrunte pe Apollo. Găsind un flaut pe care îl aruncase zeița Atena, Marsias îl provoacă pe Apollo la un concurs de muzică,

Zicând acestea, începu a vărsa lacrimi și mai fierbinți, iar acum se jeluiau cu toții nu pentru flori, ci își plângeau nenorocul. Chloe plângea și ea de mila bietului Daphnis și își dorea ca stăpânul să nu mai vină, trăind zile pline de chinuri și părăndu-i-se a-l vedea pe dragul ei Daphnis sub loviturile biciului. Spre seară însă veni Eudromus, dându-le de veste că stăpânul lor avea să sosească peste trei zile, iar feciorul lui chiar ziua următoare. Astfel, începură a cugeta la cele ce se petrecuseră, primindu-l și pe Eudromus la sfatul lor. Acesta, ca unul ce-i era prieten lui Daphnis, îi sfătui să îi povestească mai întâi pățania lor stăpânului celui tânăr, promițând că va interveni și el cu o vorbă bună, ca unul ce are mare trecere pe lângă el, căci Astylus și el fuseseră hrăniți cu același lapte și se aveau ca frații.

Ziua următoare făcură întocmai cum fuseseră sfătuiți. Astylus sosi călare împreună cu însoțitorul său, călare și el. Lui Astylus abia îi mija mustața, pe când Gnatho – căci acesta era numele însoțitorului – vizita de mult atelierele bărbierilor. Lamo, luându-i pe Myrtale și pe Daphnis cu el și aruncându-se la picioarele lui Astylus, îl rugă cu umilință să se îndure de un biet bătrân și să-l scape de mânia tatălui său, căci nu era vinovat și nu greșise cu nimic înaintea lui. Apoi îi povesti tot necazul ce se abătuse asupra lor. Astylus se înduioșă de rugămințile lui și merse cu el în grădină. Văzând florile rupte, promise că își va ruga tatăl să-i ierte, spunându-i că acolo și-au dezlegat caii năvălași și că aceștia, sperându-se de ceva, au început a sări, scăpând din frâu astfel că aproape toate florile fuseseră călcate în picioare, rupte și zdrobite. Lamo începu îndată a-l binecuvânta pentru bunătatea de a ușura sufletele unor

având Muzele drept judecători. Marsias pierde și, drept răsplată pentru mândria lui, este jupuit de viu, iar pielea îi este atârnată într-un pin (n. trad.).

nefericiți, în vreme ce Myrtale se ruga zeilor să-i dăruiască prosperitate în toate. Tânărul Daphnis însuși îi făcu degrabă daruri anume pregătite pentru el: iezi abia fătați, brânzeturi fine, cloști cu puii lor, ciorchini de struguri ce încă atârnav pe corzile de viță și mere pe crenguțe. Printre daruri avea și vin dulce și parfumat de Lesbos, cel mai plăcut la gust. Astylus le mulțumi pentru daruri și pentru urări, plecând apoi la vânătoare, căci, fiind bogat și mare iubitor de plăceri, voia să se aventureze dincolo de pajiștile acelea. Însă Gnatho, care nu știa decât să mănânce cu lăcomie și să bea până la beție fără a se gândi la nimic altceva decât la pântecele său, având în plus și înclinație spre desfrâu, îl privi pe Daphnis, mai mult decât pe toți ceilalți, cu oarecare curiozitate atunci când îl văzu aducând darurile. Cum zeii pământului îl înzestraseră cu o dragoste aparte pentru tineri, observând la Daphnis o frumusețe cum nu mai văzuse nicăieri în Mitylene, se hotărî să-l ispitească, gândind că nu avea să-i fie prea greu de vreme ce flăcăul nu era decât un biet căprar. După ce luă această hotărâre în sinea lui, nu merse la vânătoare cu Astylus, ci porni în jos, spre pajiștea unde își păștea Daphnis turmele, spunând că venise să vadă caprele, pe când îl privea numai pe tânărul păstor. Începu a-l linguși cu blânde cuvinte, îi laudă caprele, îl rugă cu dulceață în glas să cânte o melodie păstorească și îi spuse că îi va obține în cel mai scurt timp libertatea, căci avea mare trecere pe lângă stăpânul lui. Când socoti că-l îmblânzise destul, iar afară începu să se întunece astfel că Daphnis se pregătea să meargă acasă, Gnatho pândi momentul potrivit și se aruncă deodată asupra lui. După ce îi dădu sărutare după sărutare, se așeză în spatele lui, încercând să facă ceea ce fac țapii caprelor. Daphnis însă, dându-și seama, îi zise că el nu văzuse decât țapi făcând asta cu capre, ceea ce era perfect normal, dar niciodată nu se mai văzuse un țap făcând asta cu alt țap, nici berbec cu berbec în loc

de oaie, nici cocoș cu cocoș în loc de găină. Gnatho puse atunci mâinile pe el, gata să-l forțeze, însă Daphnis reuși să-l împingă pe bețivanul care abia se putea ține pe picioare și-l trânti la pământ, după care fugi, lăsându-l întins acolo, încât nu-i mai trebuia un băiețandru, ci un bărbat în toată firea ca să-l ridice de acolo. De acum înainte, Daphnis nici nu mai putea îndura să-l aibă în preajmă, astfel că își muta mereu turmele dintr-un loc în altul ca să-l poată evita, fără a-și lua însă ochii de la Chloe.

Într-adevăr, Gnatho nu-i mai pricinui niciun necaz, căci își dăduse seama că era nu numai frumos, ci și voinic. Totuși, aștepta prilejul să-i vorbească despre el lui Astylus, sperând ca, la rugămințile lui, tânărul stăpân să i-l dăruiască pe băiat, căci îi făcea de multe ori pe plac. Acum însă nu era momentul să vorbească despre asta, căci sosise Dionysophanes cu soția sa, Clearista, și pretutindeni domnea o zarvă grozavă, cu mulțime de care, robi și sclave. Până atunci, Gnatho se gândea să pregătească o cuvântare despre Daphnis, cu multe cuvinte de dragoste și îndeajuns de lungă.

Dionysophanes avea tâmpilele pe jumătate albe, însă era înalt, bine făcut și îndeajuns de puternic cât să-și măsoare forțele cu cei mai tineri; în plus, era bogat ca nimeni altul, cinstit, drept și cu purtări alese cum rar mai întâlneai. Când ajunse, hotărî ca încă din prima zi a șederii lui acolo să închine jertfe zeilor care îi apăsaseră ogoarele: Demetrei¹⁸, lui Dionis, lui Pan și Nimfelor, cinstindu-i pe toți cei de față. În zilele ce urmară, merse pentru a cerceta ce muncise Lamo și, văzând pământul numai brazde, via curățată și frumos aranjată, și grădina înfloritoare și plină de frumuseți (căci, în ceea ce privește florile, Astylus luase vina distrugerii lor asupra lui), fu

¹⁸ Demetra este, în mitologia greacă, zeița agriculturii, una din cei doisprezece zei olimpieni. La romani, o are drept corespondent pe Ceres, zeița recoltei și a grâului (n. trad.).

încântat peste măsură de toate câte aflate și-l lăudă atât de mult pe Lamo, încât îi promise și că îl va elibera. După aceea, porni spre pajiști să vadă caprele și pe păstorul care avea grija lor. Chloe se ascunsese în pădure, căci se temea de o prezență atât de impunătoare și atât de numeroasă. Daphnis însă rămase pe loc, cu o piele păroasă de capră pe umeri, cu o traistă nouă pe umăr, ținând cu o mână cașuri proaspete, iar cu cealaltă iezi de lapte. Dacă este adevărat că Apollo l-a servit odată pe Laomedon îngrijindu-se de turmele lui¹⁹, fără îndoială că arăta întocmai ca Daphnis. Nu scoase niciun cuvânt, ci, roșind la față, cu ochii în pământ, îi întinse darurile stăpânului său. Lamo începu a grăi:

— Stăpâne, acesta este păzitorul caprelor. Mie mi-ai încredințat cincizeci de capre și doi țapi; din aceștia, el v-a făcut o sută de capre și zece țapi. Vedeți, dar, cât sunt de buclate și de grăsuțe, ce păr neted și ce coarne neatînse au! În plus, le-a învățat să se ia după muzică, căci, de-l aud cumva cântând din fluier, sunt gata să facă orice vrea el.

Clearista auzi ce spusese și, vrând să vadă dacă cele ce spunea bătrânul erau adevărate sau nu, îl rugă pe Daphnis să le cânte caprelor după cum va vrea, promițându-i în schimbul reușitei sale o cămașă, o mantie și opinci noi.

Când se strânsesă cu toții la un loc, ca la spectacol, Daphnis merse la fagul lui și, așezându-se sub el, își scoase fluierul din traistă. Sufală ușor la început, iar caprele se sculară îndată, ținându-și capetele ridicate. Apoi cântă o melodie

¹⁹ Când fiul lui Apollo, Asclepios, începe să învie morții în loc de a se limita la a-i vindeca pe cei răniți, atrage mânia lui Zeus, care îl ucide cu trăsnetul său, făurit de ciclopi. Îndurerat și neputând să se răzbune pe Zeus, Apollo îi ucide la rândul său pe ciclopi. Drept pedeapsă, Zeus îl osândește să-i slujească timp de un an, în chip de sclav, unui muritor. Apollo își ispășește pedeapsa păzind turmele lui Laomedon (n. trad.).

pastorală, iar caprele începură să pască, plecându-și capetele la pământ. Pe urmă, suflă iarăși la fluier, scoțând un sunet dulce și blând, astfel că toate caprele se așezară să se odihnească. Imediat după aceea, fluierul scoase un sunet ascuțit și puternic (prin care se anunța apropierea lupului), iar turma alergă să se ascundă în pădure de parcă ar fi fost urmărite de vreun lup. După un timp, fluieră melodia de rechemare, iar turma ieși din pădure îndreptându-se către el și așezându-i-se la picioare. Nicăieri în lume nu se găsea vreun stăpân ai cărui servitori să-i împlinească poruncile fără întârziere, așa cum făceau caprele. Toți cei de față îi admirară arta de a cânta din fluier, și mai cu seamă Clearista, care îi jură din nou că-i va dărui toate câte îi promisese, de vreme ce era un păstor atât de frumos și de priceput la muzică de te minunai.

După această distracție, se întoarseră în sat ca să ia prânzul, trimițându-i lui Daphnis la pășune câteva din cele mai alese bucate. Tânărul se înfruptă alături de draga lui Chloe din aceste mâncăruri alese și gustoase de la oraș, trăgând nădejde că îi încântase pe stăpâni într-o asemenea măsură că nu vor refuza să-i aprobe căsătoria cu Chloe.

Gnatho însă se aprinsese și mai tare după cele ce văzuse la pășune și, zicându-și în sinea lui că nu poate trăi fără Daphnis la dispoziția lui, îl pândi pe Astylus pe când acesta se plimba singur în grădină. Îl duse, deci, la templul lui Dionis, căzând în genunchi în fața lui și sărutându-i mâinile și picioarele. Când Astylus îl întrebă de ce făcea asta și îl rugă să-i spună ce i se întâmplase, jurând că îl va asculta și îl va ajuta cu tot ce va putea, Gnatho îi vorbi astfel:

— Stăpâne, Gnatho al tău este ruinat, căci eu, care până acum nu eram fermecat decât de o masă plină și așa fi jurat că nimic nu e mai plăcut și mai de valoare decât o cană bună de vin vechi; eu, care spuneam mereu că țin mai mult la bucătării tăi

decât la oricare din cei mai frumoși băieți din Mitylene, de acum înainte voi jura pe vecie că nimic nu este mai frumos și mai dulce pe lumea asta decât Daphnis. Mâncărurile alese nu-mi mai sunt pe plac, deși se pregătesc atâtea zi de zi: cărnuri, pește, bucate festive. În schimb, nimic nu m-ar încânta mai mult decât să fiu schimbat într-o capră, să pasc iarbă și frunze verzi, să-l aud pe Daphnis cântând din fluier și să fiu hrănit de mâna lui. Salvează-l, deci, pe Gnatho al tău și biruie asupra dragostei lui fără leac! De n-o vei face, îți jur pe zeul meu că, după ce-mi voi fi umplut pânțele, voi lua acest pumnal și mă voi uide în fața ușii lui Daphnis. Atunci zadarnic ai să îl cauți peste tot pe micuțul tău Gnatho și-l vei chema pe nume, așa cum faci mereu.

Astylus, un tânăr bun la suflet și care cunoștea și el flăcăurile chinuitoare ale dragostei, nu putea răbda să-l vadă jeluindu-se astfel și sărutându-i picioarele iar și iar, ci îi promise că-l va ruga pe tatăl său să i-l dăruiască pe Daphnis ca să-i slujească lui la Mitylene, iar lui Gnatho să-i devină iubit. Ca să se distreze puțin și ca să-l mai înveselească pe Gnatho, îl întrebă zâmbitor dacă nu se rușina de faptul că se îndrăgostise de fiul lui Lamo, sau, mai mult, să se culce lângă un păstor de capre. În plus, lui i se părea că mirosul puternic al caprelor este de-a dreptul respingător. Însă Gnatho, care învățase toate poveștile de dragoste printre prietenii lui de la școala bețiilor, îi răspunse ca un adevărat cunoscător, vorbindu-i despre el și Daphnis:

— Stăpâne, noi, îndrăgostiții, nu suntem niciodată atenți la amănunte ca acesta, ci, de câte ori întâlnim frumusețea, suntem prinși fără scăpare și cădem sub vraja ei. De aceea, unii s-au îndrăgostit de vreun copac, alții de vreun râu, iar alții de vreo fiară. Cine să nu-l compătimească pe acel îndrăgostit nefericit care este condamnat să trăiască legat pe vecie de iubitul de care se teme? Eu însă, iubind trupul unui servitor, iubesc deci frumusețea celui inocent. Părul lui este asemenea

zambilelor, iar ochii, sub sprâncene, ard ca niște pietre prețioase legate-n aur! Cât de dulce și rumen îi este chipul, ce roșii buzele, iar dinții albi ca fildeșul! Ce îndrăgostit n-ar fi ispitit să fure de la el cele mai dulci sărutări? Iar de iubesc un păstor, prin asta fac întocmai ca zeii! Anchises²⁰ era un văcar, iar Afrodita și l-a făcut iubit. Branchius era păstor de capre, iar Apollo l-a îndrăgit. Ganymedes nu era decât un păstor de oi, și totuși a fost răpit de Zeus²¹. Nu trebuie, deci, să-l judecăm pe tânăr că nu este decât un păstor, căci iată, și caprele, fermecate de frumusețea lui, îl ascultă în toate. Mai degrabă ar trebui să înălțăm mulțumiri vulturilor lui Zeus că au lăsat încă aici pe pământ așa o frumusețe de negrăit.

După aceste cuvinte, Astylus începu a râde, zicând: „O, ce filosofi măreți naște dragostea!”. Tânărul stăpân căuta acum un moment potrivit pentru a-i vorbi tatălui său despre Daphnis.

Eudromus însă auzi cele ce se spusese și află secretul. Neputând suferi ca un băiat așa frumos să fie pus în mâinile unui mizerabil, le povesti lui Daphnis și lui Lamo tot ce se petrecuse. Daphnis își simți inima rănită de toate câte auzi și hotărî că era mai bine să fugă luând-o și pe Chloe cu el, sau să moară și să o ia cu el pe câmpiile Elysiene. Lamo o luă pe Myrta deoparte și, ieșind din casă, îi vorbi astfel:

²⁰ Anchises este cunoscut în mitologia greacă drept muritorul care a fost sedus de zeița Afrodita. Din această relație s-a născut Eneas. Pentru că Anchises s-a lăudat că iubise o zeiță, Zeus îl lovește cu fulgerul lui, lăsându-l șchiop (n. trad.).

²¹ Ganymedes era un tânăr de o frumusețe fără seamăn. Robit de frumusețea lui neobișnuită, Zeus s-a îndrăgostit de el, astfel că, odată, pe când se afla pe munte unde păștea oile tatălui său, Ganymedes a fost răpit de regele zeilor, care luase înfățișarea unui vultur, și dus în Olymp. Acolo, el a devenit paharnicul zeilor, luând locul zeiței Hebe, care le turnase până atunci nectarul în cupe (n. trad.).

— Ce-o să facem? S-a sfârșit cu noi! A sosit momentul să scoatem la lumină tot ceea ce până acum a fost tănuț, și anume să spunem totul despre locul acela singuratic și părăsit, despre capră și despre toate celelalte lucruri, căci mă jur pe Pan și pe Nimfe că, și de-ar fi să mă trimită în vreun loc uitat de lume, adică să rămân – cum s-ar spune – ca un bou uitat la iesle, n-am să mai păstrez neștiută întâmplarea aceasta! Voi povesti cum l-am găsit abandonat și cum a fost alăptat, arătând și însemnele pe care le-am găsit odată cu el. Iar ticălosul acela desfrânat de Gnatho să afle și el pe cine a îndrăznit să pună ochii! Tu ai grijă numai să-mi pregătești însemnele!

Punându-se astfel de acord, intrară iarăși în casă. Dar Astylus, prinzându-l pe când tatăl său fără treabă, merse la el și-i ceru permisiunea de a-l lua pe Daphnis la oraș ca să-i slujească, căci era băiat frumos și nu merita să stea ascuns la țară, iar Gnatho ar putea să-l învețe în cel mai scurt timp obiceiurile orășenești. Tatăl fu de acord și, trimițând după Lamo și Myrtale, le spuse că de atunci înainte Daphnis avea să-i slujească lui Astylus la oraș, lăsând deoparte păzitul turmelor. În locul lui, le făgădui că e va da doi păstori. Acum, când Lamo văzu servitorii alergând care încotro, bucuroși că vor avea un tovarăș așa frumos în casă, ceru de la stăpânul lui permisiunea de a vorbi și începu astfel:

— Ascultă, stăpâne, povestea adevărată pe care acest bătrân ți-o spune acum. Pe Pan și pe Nimfe, jur că nu voi spune nici cea mai mică minciună sau neadevăr. Eu nu sunt tatăl lui Daphnis, și nici Myrtale n-a avut norocul de a-i fi mamă unui tânăr atât de frumos. Alți părinți l-au abandonat, având poate alți copii mai mari de crescut. În acel loc l-am găsit părăsit și hrănit de o capră de-a mea pe care, atunci când a murit, am îngropat-o în grădina din jurul casei, căci se purtase ca o mamă cu bietul prunc. Alături de el am găsit haine și însemne care,

după cugetul meu, nu erau altceva decât dovada a cine era el. Adevărat îți spun, stăpâne, că le-am păstrat și încă le am și în ziua de azi, căci ele arată că soarta lui e mai bună decât aceea a noastră. De aceea, nu-mi pare rău că ar deveni slujitorul nobilului Astylus – un servitor bun slujind la un stăpân drept –, însă nu pot răbda să fie jignit și folosit în chip josnic de lacomul și bețivul Gnatho și transformat într-un sclav al acestui ticălos care nu caută altceva decât să-l ia cu el la Mitylene și să-și facă poftele cu el.

După ce-și sfârși cuvântarea, Lamo tăcu și începu a plânge cu amar. Însă, în vreme ce Gnatho era înfuriat de vorbele lui Lamo și amenința că-l va ciomăgi zdravăn, Dionysophanes era uluit de cele ce aflate și-i porunci să tacă, încruntând din sprâncene și privindu-l cu asprime. Apoi începu a-i pune fel de fel de întrebări lui Lamo, cerându-i să nu-i spună decât adevărul, și nu povești anume plăsmuite ca să-și țină feciorul acasă, lângă el. Lamo însă stăruia în spusele lui și jura pe toți zeii că grăise adevărat și că se va lăsa supus oricărei torturi de s-ar dovedi că a mințit câtuși de puțin. Dionysophanes începu a-i cerceta fiecare vorbă, sfătuindu-se cu Clearista, care îi stătea alături: de ce ar minți Lamo, când în schimbul unui singur om ar primi doi păstori de capre? Și cum ar putea un țăran simplu să născocască și să falsifice asemenea lucruri? Cu siguranță nu putea. În plus, era de necrezut ca dintr-un bătrân țăran așa necioplit și dintr-o mamă atât de urâtă să iasă un fecior atât de frumos! Apoi, cugetară că era mai bine să nu se mai gândească atâta la împrejurări, ci să vadă însemnele și să cerceteze dacă arătau o soartă mai aleasă și mai strălucită.

Myrtale merse deci și le aduse pe toate în fața stăpânului, puse bine într-o traistă veche. Dionysophanes se uită înăuntru și, văzând mantia purpurie, butonul de aur și pumnalul cu mâner de fildeș, strigă „Slăvite Zeus, rege al zeilor!”

și își chemă soția să vadă și ea. Aceasta, când văzu însemnele, izbucni și ea:

— O, zeițe ale sorții! Nu sunt oare acestea chiar lucrurile pe care le-am lăsat cu fiul nostru? Nu l-am trimis noi pe Sophrosyne să-l lase aici, pe câmpurile astea? Ba sunt chiar aceleași, dragul meu! Acesta este, fără îndoială, fiul nostru. Daphnis este fiul tău și a păzit turmele tatălui său!

Pe când Clearista încă mai vorbea, iar Dionysophanes săruta acele dulci însemne care-i dezvăluiau cine era fiul lui, deasupra cărora vărsa lacrimi de bucurie, Astylus, auzind că Daphnis îi era frate, își puse mantia pe umeri și alergă degrabă să-l întâlnească, dorindu-și cu ardoare să fie el primul care-l întâmpină c-o sărutare. Daphnis, văzându-l apropiindu-se cu atâta grabă și însoțit de mulțime mare, auzindu-și numele strigat în toată învălmășeala și gândind că veniseră să-l prindă, își luă traista și fluierul și, înfricoșat, o porni la goană spre mare, hotărât să se arunce de pe cea mai înaltă stâncă. Și cu adevărat nou-găsitul Daphnis ar fi fost pierdut dacă Astylus, dându-și seama ce voia să facă, nu i-ar fi strigat mai tare:

— Așteaptă, Daphnis! Nu te teme, eu sunt fratele tău, iar părinții tăi sunt cei care ți-au fost până acum stăpâni! Lamo ne-a spus totul despre capră și ne-a arătat însemnele pe care le-a găsit lângă tine. Întoarce-te dar și vezi cu ce bucurie și cu ce chipuri vesele vin și ei în întâmpinarea ta! Numai sărută-mă pe mine mai întâi. Pe Nimfe îți jur că nu te mint!

Abia după acest jurământ îndrăzni și Daphnis să se oprească și să stea pe loc până ce Astylus îl ajunse din urmă, dându-i o sărutare. Pe când se sărutau ei și se îmbrățișau, sosiră și ceilalți: servitori, sclave, tatăl și, în urma lui, și mama. Cu toții îl sărutară și-l strânseră în brațe, bucurându-se și plângând de fericire. Daphnis însă își îmbrățișă tatăl și mama mai emoționat decât fusese cu ceilalți, strângându-i în brațe de parcă i-ar fi

cunoscut de multă vreme și abia îndurându-se să se smulgă din brațele lor. Așa de repede se descoperă înrudirea de sânge! Aproape uitase cu totul de Chloe și, când se întoarseră în sat, fu dezbrăcat de hainele lui vechi și i se dădură veșminte scumpe, după care fu așezat alături de tatăl lui, care începu a vorbi astfel:

— Dragii mei fii, mi-am luat o soție pe când eram încă foarte tânăr și, după o vreme, așa cum și trebuia, am avut fericirea de a deveni tată. Prima dată mi s-a născut un fiu, apoi o fată, iar al treilea copil fu Astylus. Cugetai însă că erau destui, astfel că pe acest băiat, născut la urmă după ceilalți trei, l-am lepădat cu acele veșminte și lucruri nu ca semne de recunoaștere, ci de îngropare. Soarta însă avu alte planuri și gânduri cu el. Se întâmplă ca fiul meu cel mare și dulcea mea fiică să moară amândoi în aceeași zi, răpuși de aceeași boală. Însă tu, Daphnis, prin voia zeilor, ai rămas în viață să ne fii bucurie și sprijin la bătrânețe. Totuși, nu gândi că ai fost părăsit din răutate și nu mă judeca rău, căci nu a fost voia cugetului meu. Și nici tu, bunule Astylus, nu te mâhni că acum vei lua numai o parte din avere, căci pentru omul înțelept nu este avere mai de preț decât un frate. De aceea, respectați-vă și iubiți-vă unul pe altul! Cât despre bogățiile voastre, vă puteți întrece până și cu regii, căci veți avea de la mine pământuri întinse, mulțime de robi îndemânatici și loiali, aur și argint, și toate câte se cuvin celor norocoși. Îi dau însă în special lui Daphnis locul acesta, împreună cu Lamo, cu Myrtale și cu turmele pe care le-a păscut.

Nici nu-și sfârși bine vorba, că Daphnis sări deodată:

— Bine că mi-ai amintit, tată! E timpul să-mi duc turmele la adăpat, căci acum le-o fi sete și așteaptă fluierul meu, în vreme ce eu stau aici la vorbă.

Cu toții făcură haz de vorbele lui, văzând că, stăpân fiind, se întorcea tot la păstorit. Astfel, trimiseră pe un altul să se îngrijească de turme și să ia povara aceasta de pe umerii lui. După ce-i aduseră jertfă lui Zeus, căci îl salvase pe copilul regăsit, dădură o masă festivă plină de bunăvoie, și numai Gnatho lipsea de acolo, căci se temea pentru soarta lui și se refugiase în templul lui Dionis, unde stătea ca un rugător, zi și noapte.

Ducându-se vestea că Dionysophanes își găsise fiul și că Daphnis, păstorul de capre, se dovedise a fi stăpânul acelor locuri, țărani începură a se aduna acolo de pretutindeni, din zori și până seara, ca să-l felicite pe tânăr și să-i aducă daruri tatălui acestuia. Printre aceștia, cel dintâi fu Dryas, cel care o luase în grija lui pe Chloe crescând-o ca pe o fiică. Dionysophanes, acceptând aceste exprimări ale bucuriei lor, le ceru tuturor să rămână să se veselească alături de ei de regăsirea lui Daphnis. Astfel, fură scoase rezervele de vin și cea mai bună pâine, păsări de baltă de tot felul, purcei de lapte, mulțime de prăjituri, napolitane, biscuiți și plăcinte. Multe animale fură jertfite în ziua aceea spre cinstea zeilor din Lesbos. Atunci, Daphnis, strângându-și toată averea lui de păstor, începu a o împărți în dar zeilor drept mulțumire. Lui Dionis îi dăruî traista și pielea de capră, lui Pan fluierul și naiul, iar bâta cu care apăra caprele și vasele de muls făcute de el le dăruî Nimfelor. Însă se întâmplă uneori ca acele lucruri pe care le cunoaștem de-o viață și cu care suntem obișnuiți sunt mai plăcute și mai dragi nouă decât bogățiile nou-găsite. De aceea, lacrimi îi șiroiau pe chip de fiecare dată când se despărțea de un lucru sau altul. Nu le dădu Nimfelor vasele până ce nu mai mulse o dată în ele, nici pielea de capră n-o lăsă până ce nu și-o mai puse o dată pe umeri, și nici fluierul până ce nu mai cântă o melodie sau două, și le arunca o privire galeșă, nelăsându-le din

mână fără a le da o ultimă sărutare. Apoi, le vorbi caprelor, strigându-i și pe țapi după numele lor. Mai bău o dată și din izvorul din care băuse de atâtea ori până atunci cu draga lui Chloe. Însă despre dragostea lui nu spunea niciun cuvânt, așteptând să vină momentul prielnic.

Astfel, între timp, pe când el se veselea și sărbătorea, biata Chloe se așeză jos alături de turmele ei și începu a plânge cu amar, cum era și firesc, zicând către sine și către oile sale cuvinte ca acestea: „Daphnis m-a uitat. Acum se gândește la o soartă mai bună. La ce l-am mai făcut să jure pe capre după jurământul făcut în fața Nimfelor? Le-a dat uitării și pe ele, și pe mine! Nici când a dat jertfe lui Pan și Nimfelor nu i-a fost dor să o vadă pe Chloe. Poate a găsit slujnice mai frumoase ca mine printre cele ale mamei sale. Să-i fie de bine, atunci! Eu una, însă, nu voi mai trăi, ci am să mor!” Pe când se chinuia cu astfel de gânduri și plângea, se apropie de ea văcarul Lampis cu o ceată de țărani, răpind-o, căci socotea că Daphnis nici nu se mai gândea la Chloe, iar Dryas rămăsese și el uitându-se cu gura căscată la Daphnis. Astfel, fata fu luată de acolo, în vreme ce țipa și plângea de-ți frângea inima. Cineva însă băgă de seamă și-i spuse Napei, aceasta îi zise lui Dryas, iar Dryas lui Daphnis.

Tânărul aproape că-și ieși din minți, însă nu îndrăznea să-i vorbească tatălui său, și nici nu putea suporta ce se petrecuse, astfel că, strecurându-se în grădină, începu a se jeli:

— O, amarnică regăsire a lui Daphnis! Ce bine mi-era să păzesc turmele! Și cât de fericit eram pe când mă credeam sclav! Atunci îmi desfătam ochii privind la Chloe, iar acum e răpită de Lampis și cu el se va culca la noapte, pe când eu stau aici, bând și petrecând numai în plăceri. Zadarnic i-am jurat pe Nimfe, pe Pan și pe capre!

Astfel de reprosură își făcea Daphnis, iar Gnatho avu norocul de a-l auzi, căci se ascunsese în grădină. Găsind astfel

prilejul de a se împăca cu Daphnis, luă câțiva dintre slujitorii lui Astylus și merse la Dryas, rugându-l să-l îndrume înspre casa lui Lampis, către care și porni fără întârziere, cu pas grăbit. Prinzându-l chiar în clipa când voia să o ducă pe Chloe înăuntru, i-o smulse din brațe și-i luă la lovituri de ciomege pe țăranii care-l însoțeau. Lampis însuși era mai-mai să primească câteva lovituri și să fie prins și legat ca un prizonier de război, dar reuși să scape cu fuga. După așa o faptă vrednică de toată lauda, se întoarce acasă la căderea nopții, găsindu-l pe Dionysophanes odihnindu-se, pe când Daphnis veghea, plângea și aștepta, mergând de colo-colo. Acolo, Gnatho i-o înapoie pe Chloe a lui, o lăsă în mâinile lui și le povesti cum se petrecuseră toate. Apoi îl rugă pe Daphnis să dea uitării acel atac jignitor împotriva lui, să nu-l privească ca pe o slugă rea și nefolositoare și să nu-l îndepărteze de la masă, fără de care ar muri de foame. Daphnis, văzând-o pe Chloe și având-o iarăși în brațele sale, fu mulțumit de serviciul pe care i-l adusese și-i întinse mâna prietenește, după care își ceru iertare față de Chloe pentru că dăduse impresia de a o fi uitat.

Sfătuindu-se cu privire la nunta pe care și-o doreau, socotiră că cea mai bună cale era să-și mai mascheze iubirea, iar pe Chloe să o ascundă în vreun colțișor, spunându-i numai mamei sale de dragostea ce și-o purtau. Dryas însă nu fu de acord, ci vru să-i vorbească tatălui despre toate câte se întâmplaseră, făgăduindu-le că îl va convinge să le dea binecuvântarea lui.

Dimineață, în zori de zi, cu însemnele lui Chloe în desagă, se înfățișă înaintea lui Dionysophanes și a Clearistei, care se aflau în grădină. Erau de față și Astylus, și Daphnis însuși. După ce se lăsă tăcerea, bătrânul păstor începu a grăi astfel:

— Ceea ce l-a împins pe Lamo să vorbească mă obligă și pe mine astăzi să mărturisesc acele lucruri care până acum au fost tănuite. Chloe nu e fiica mea, și nici n-am avut nimic de-a face în creșterea ei, ci alții îi sunt părinți și o oaie a alăptat-o în Peștera Nimfelor, unde am găsit-o părăsită. Eu însumi am fost martor la asta și m-am minunat de cele ce vedeam. Uluit, am luat-o acasă și am crescut-o ca pe o fiică. Frumusețea fără seamăn a chipului ei îmi este martoră că ceea ce vă spun este adevărat, căci ea nu ne seamănă câtuși de puțin. Semnele de recunoaștere cele scumpe găsite alături de ea întăresc și mai mult vorbele mele, căci ele sunt mult prea bogate pentru un biet păstor. Uitați-le și priviți-le cu atenție, căutați părinții copilei și vedeți dacă nu e potrivită să-i fie soție lui Daphnis!

Aceste vorbe nu fuseseră aruncate de Dryas la întâmplare, și nici lui Dionysophanes nu-i scăpară. Privind la Daphnis și văzându-l palid la față și cu ochii plânși, își dădu imediat seama că la mijloc era dragostea. Ca un părinte ce trebuia să se îngrijească mai mult de băiatul lui decât de copilul altuia, începu a chibzui asupra înțelesului vorbelor lui Dryas. Însă, când văzu semnele de recunoaștere ale fetei, cununa ei, mantia țesută cu fir de aur, păturica ei scumpă și pantofiorii aurii, o chemă la el, îndemnând-o să se înveselească, de vreme ce de acum înainte are bărbat și curând își va găsi și părinții.

Din ziua aceea, Clearista o luă în grija ei, aranjând-o și gătind-o așa cum se cuvenea soției fiului ei. Însă Dionysophanes, luându-l pe Daphnis deoparte, îl întreabă dacă Chloe era fecioară. Când Daphnis jură că nimic nu se petrecuse între ei în afară de săruturi, îmbrățișări și jurăminte, tatăl său se bucură din toată inima să audă prin ce promisiuni inocente se legaseră unul de altul și dădu un ospăț în cinstea amândurora. Acum puteai vedea frumusețea adevărată, când era înveșmântată așa cum trebuie, căci Chloe, îmbrăcată frumos, cu

părul aranjat și spălată cu grijă de Clearista, întrecea în strălucire orice frumusețe, încât până și Daphnis al ei abia o mai recunoștea. Oricine și-ar fi dat seama cu ușurință, chiar și fără a vedea semnele de recunoaștere, că Dryas nu putea fi părintele unei domnițe atât de frumoase. Totuși, era și el acolo, împreună cu Nape, cu Lamo și cu Myrtale, bucurându-se la o masă pregătită anume pentru ei.

La fel ca în cazul lui Daphnis, și descoperirea lui Chloe fu sărbătorită cu jertfe închinat zeilor. Chloe își dăruie și ea lucrurile: pielea de căprioară pe care o purta adesea, traista ei, fluierul și vasele de muls. Stropi cu vin izvorul din peșteră, căci în apropierea lui fusese alăptată și se scăldase acolo de multe ori. Dryas îi arată locul unde înmormântase oaia ce o hrănise, iar ea îi împodobi mormântul cu o cunună de flori, după care cântă puțin din fluier pentru turma ei. Apoi, se rugă zeitelor ca cei care o părăsiseră să fie vrednici de Daphnis.

După atâtea oște și sărbătoriri pe aceste pajiști, sosi și timpul de a se întoarce la Mitylene pentru a-i căuta acolo pe părinții lui Chloe, după care să facă nunta cât mai curând. Dimineața, pe când se pregăteau să plece la drum, îi dădură lui Dryas alte trei mii de drahme, iar lui Lamo jumătate din ogoarele și viile acelea pentru a le semăna, a le culege roadele și a face vin; îi mai dădură încă și câteva capre, alături de un păstor, patru perechi de boi pentru plug și veșminte de iarnă, eliberând-o din robie și pe soția lui. Imediat după aceea, cu mare alai, cu mulți cai și numeroase trăsurile se îndreptară spre Mitylene.

Fiindcă se înnoptase afară când ajunseră acolo, nu fură întâmpinați de niciunul dintre locuitori, care rămaseră atunci neștiutori de cele ce se petrecuseră. A doua zi însă, se strânsese la ușile lor mulțime mare de bărbați și femei. Unii veniseră să se bucure dimpreună cu Dionysophanes căci își găsise fiul, bucurie

care deveni și mai mare când văzură frumusețea fără seamăn a tânărului. Alții veniseră să se bucure alături de Clearista, care adusese acasă nu numai un fiu, ci și o mireasă pentru acesta. Frumusețea lui Chloe îi ului pe toți, căci depășea orice așteptări. În fine, întregul oraș nu mai vorbea de altceva decât de tânărul fecior și de mireasa lui, strigând cât îi ținea gura „Casă de piatră!” și „Căsătorie binecuvântată!”. Ba chiar se și rugau zeilor ca tânăra domniță să-și găsească părinții, care să fie vrednici de frumusețea ei. Multe dintre femeile celor mai bogați se rugau zeilor să fie ele luate drept mame ale unei fete atât de frumoase.

Dionysophanes însă, frământat de multe gânduri, căzu într-un somn adânc, arătându-i-se astfel o vedenie. Se făcea că le vedea pe Nimfe cerându-i lui Eros să le dea îndrăgostiților învoirea lui de a se căsători. Apoi, Eros însuși, lăsându-și arcul și săgețile deoparte, îi porunci să poftească la masă cele mai înstărite familii din Mitylene și, când și cel din urmă ulcior va fi plin, să scoată la iveală semnele de recunoaștere ale fetei, arătându-le tuturor. După ce toate acestea vor fi făcute, pot începe a asculta cântarea nunții.

După ce văzu și auzi toate acestea, Dionysophanes se trezi, dând imediat poruncă să se facă un ospăț cu cele mai bune bucate din ținut, de pe mare sau de prin lunci și râuri, iar la căderea serii să fie invitați cei mai de seamă mitylenieni. Când fu umplut cu vin și cel din urmă ulcior în cinstea lui Hermes²², zeul somnului, unul dintre slujitori intră, aducând însemnele lui Chloe pe un platou de argint, pe care, purtându-le în mână dreaptă, le arăta tuturor. Nimeni nu le cunoștea, afară numai de un anume Megacles, care stătea în capul mesei, fiind cel mai bătrân. El fu singurul care le recunoscă, strigând îndată cu glas tineresc și puternic:

²² Zeul Hermes, din mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe zeul Mercur, mesager al zeilor (n. trad.).

— Pe toți zeii! Ce-mi văd ochii? Ce s-a ales de tine, copila mea? Mai ești oare în viață? Sau poate vreun păstor, dând din întâmplare peste ele, le-a adus aici? Pe toți zeii, spune-mi, Dionysophanes, cum au ajuns la tine veșmintele fetei mele? Să nu-ți pară rău că aflu și eu ceva, după ce l-ai aflat și tu pe Daphnis!

Dar cum Dionysophanes îl rugă să povestească el mai întâi tot ce știa despre părăsirea copilei, Megacles grăi astfel, fără a coborî glasul:

— Cu ceva ani în urmă, aveam avere puțină, însă o mare poftă de viață și cheltuiam puținul pe care-l aveam la jocuri, spectacole și corăbii de război. Pe când îmi duceam astfel viața, mi s-a născut o fiică. Dorindu-mi cu disperare să poată avea o educație onorabilă, am părăsit-o cu aceste însemne, știind că unii se bucurau să devină părinți chiar și prin acest mijloc. Am lăsat-o, deci, în Peștera Nimfelor, în grija milostivelor zeite. După aceea, am început să strâng avere, îmbogățindu-mă cu fiecare zi care trecea, fără a avea însă niciun moștenitor și nici n-am mai avut norocul să am vreun alt urmaș în afara acelei fiice. Însă zeii, râzând parcă de mine din cauza a ceea ce făcusem, mi-au trimis un vis în care mi se arăta că o oaie mă va face tată.

Auzind acestea, Dionysophanes scoase un strigăt și mai puternic decât Megacles și, sărind de la locul său într-o încăpere alăturată, se întoarse de acolo aducând-o pe Chloe frumos înveșmântată și aranjată și grăi astfel către Megacles:

— Aceasta este acea fiică a ta pe care ai părăsit-o. Prin voia zeilor, această copilă ți-a fost hrănită de o oaie, întocmai cum o capră mi l-a hrănit pe Daphnis al meu. Ia însemnele ei, ia-ți și fiica și, luând-o, dă-i-o de mireasă lui Daphnis. Noi i-am părăsit pe amândoi, i-am găsit pe amândoi și de amândoi s-au îngrijit Pan, Nimfele și Eros însuși.

Megacles fu de acord și trimise după soția sa, Rhode, ca să-și vadă dulcea fiică. Rămaseră în noaptea aceea să doarmă acolo ca să o țină la pieptul lor pe Chloe, căci Daphnis jurase pe toți zeii că nu o va încredința nimănui, nici măcar tatălui său. Când se făcu ziuă, se întoarseră iarăși la țară, căci Daphnis și Chloe nu se puteau obișnui cu traiul la oraș, care li se părea ciudat și zgomotos. În plus, li se părea mai cuminte să facă o nuntă păstorească. Astfel, se duseră în casa lui Lamo, făcându-l cunoscut pe Megacles lui Dryas, iar pe Nape Rhodei. Apoi, începură a pregăti toate cele de trebuință pentru sărbătorirea nunții.

În fața statuilor Nimfelor, Megacles o dădu pe Chloe lui Daphnis și, dimpreună cu alte lucruri de preț, închină zeitelor semnele de recunoaștere ale copilei. Apoi, drept răsplată pentru grija pe care o avusese față de ea, îi împlini lui Dryas până la zece mii de drahme. Cât despre Dionysophanes, cum ziua era senină și însorită, porunci să se aștearnă la gura peșterii ramuri verzi și chemă tot satul la ospățul lor vesel. Lamo era și el acolo, și la fel și Myrtale, Dryas și Nape, rudele și prietenii lui Dorco, Philetas și băieții lui, Chromis și soția lui, Lycenia. Nici Lampis nu lipsi de acolo, căci frumoasa pe care el o iubea îl iertase. Și, fiindcă erau la țară, toată petrecerea fu câmpenească și păstorească: unii cântau ca secerătorii, în timp ce alții pălăvrăgeau, spuneau glume și râdeau ca la culesul strugurilor. Philetas cânta la naiul lui, iar Lampis din fluier, în timp ce Dryas și Lamo dansau. Daphnis și Chloe se strângeau în brațe și se sărutau. Până și caprele pășteau prin apropiere, luând și ele parte la festivitate. Acest fel de a petrece le plăcu orășenilor peste măsură de mult. Daphnis le chema pe nume pe capre, le dădea frunze să mănânce din mâna lui și, prinzându-le de coarne, le săruta.

Nu numai în ziua aceea, ci cât au trăit, Daphnis și Chloe au dus mai mult o viață de păstori, cinstind zeii, Nimfele, pe Eros și pe Pan. Nicio mâncare nu le era mai pe plac decât merele și laptele. Apoi, la ceremonia de primire a unor nume noi, Daphnis trebui să sugă de la o capră, iar Chloe de la o oaie: pe el îl numiră Philopoimen²³, iar pe ea frumoasa Agéle²⁴.

Și așa îmbătrâniră, purtând aceste nume. Peștera o împodobiră cu diverse ornamente, puseră statui, construiră un altar pentru Eros al păstorilor, iar lui Pan îi ridicară drept locuință un templu în loc de pin, numindu-l Pan *Stratiotes* – adică Pan, Războinicul apărător al îndrăgostiților.

Dar toate acestea – împodobirea peșterii, ridicarea altarului și a templului, schimbarea numelor – se petrecură mai pe urmă. Deocamdată, când se înnoptă, iar pe cer se arătă luceafărul, cu toții îi conduseră pe mire și mireasă la odaia lor de nuntă, unii cântând din fluiere și la nai, alții la flaut, iar alții tinând făclii aprinse.

Ajungând la ușă, își schimbară glasurile, scoțând niște sunete aspre care nu semănau nici pe departe cu cântece de nuntă, ci se cutremura pământul de parcă ar fi fost sfâșiat de mii de tridente.

Daphnis și Chloe însă, stând goi unul lângă altul, începură a se îmbrățișa, a se săruta și a se strânge în brațe de parcă se luptau unul împotriva celuilalt, dormind tot atât pe cât dorm și păsările de noapte. Daphnis făcu acum precum îl învățase doamna lui, Lycenia, în desiș. Chloe află atunci că ceea ce încercaseră ei în pădure erau cele mai dulci plăceri ale păstorilor.

²³ În limba greacă, *iubitor de păstori* (n. trad.).

²⁴ În limba greacă, *turmă* (n. trad.).

SFÂRȘIT.